

Ordning for hovudgudsteneste

Fastsett av Kyrkjemøtet 2011.

Gjeld frå 1. s. i advent 2011 og skal takast i bruk seinast 1. s. i advent 2012

Innføring	s. 02
Ordning for hovudgudsteneste	s. 04
Døme på strukturar	s. 17
Samlingsbøner	s. 20
Syndsvedkjenning og lovnadsord	s. 24
Bønerop kyrie og kyrielitani	s. 27
Lovsong gloria	s. 29
Forbøner	s. 32
I Temaområde	
II. Modellar for lokalt tilrettelagde forbøner	
III. Formulerte forbøner	
IV. Litani	
V. Kyrkjelydssvar	
Kyrkjeårsprefasjonar	s. 47
Nattverdsbøner	s. 50
Nattverdsordning for særskilde høve	s. 56
Velsigningsord og utsendingsord	s. 59
Liturgiske tekstar på samiske språk og på kvensk	s. 61
Hovudgudsteneste på særskilde dagar i kyrkjeåret	s. 69
Kjelderegister	s. 76
Dagens bøn	

INNFØRING

ordning for hovudgudsteneste utgjer saman med Allmenne føresegner for Ordning for hovudgudsteneste det overordna regelverket for hovudgudstenesta i Den norske kyrkja.

Rettleiingane til gudstenesta (kapittel 6, 7 og 8) gjev utfyllande forklaringar og opplysningar. Rettleiingane handlar om viktige emne som gjeld heile gudstenesta: kva gudsteneste er, gudstenesterommet, universell utforming, oppgåver for liturg og medliturgar, song og annan musikk, osv. Rettleiing til hovuddelane i gudstenesta gjev utfyllande forklaringar og rettleiingar til kvart enkelt ledd.

Med hovudgudsteneste meiner ein hovudsamlinga i kyrkjelyden på søndagar og helgedagar, slik dette er fastsett av biskopen.

På side 2.25 er det teke med døme på strukturar for ulike typar hovudgudstenester. Høgmesse, slik ho er framstilt med alle ledda sine i kolonne 1, dannar utgangspunkt for alle andre typar hovudgudstenester.

Uttrykka «forenkla gudsteneste med nattverd» (2), «gudsteneste utan nattverd» (3) og «forenkla gudsteneste utan nattverd» (4) formulerer berre innhaldet av somme typar hovudgudstenester som ein feirar lokalt. Det blir avgjort lokalt korleis ein utformar dei, og kva ein kallar dei, til dømes Familiemesse, Ung messe eller Familiegudsteneste.

Rubrikkane (**med raud skrift**) i Ordning for hovudgudsteneste (side 2.5–2.24) gjev nærare føresegner om dei ulike ledda i liturgien. Rubrikkane gjeld både for høgmesse og andre typar hovudgudstenester som den lokale kyrkjelyden vel å feira.

Bokstaven *K* står for kyrkjelyden, *A* for alle (liturg og kyrkjelyd), *L* for liturg (gudstenesteleiar, som er prest eller ein annan person som har fullmakt frå biskopen til å forretta hovudgudsteneste). Bokstavsymbolet *ML* (medliturg) blir brukte for tekstlesar(ar), bønleiar, nattverdsmedhjelpar(ar), forsongar(ar) og andre som utfører liturgiske tenester og handlingar.

Når det står to bokstavsymbol, *L/ML* eller *ML/L*, er det det første som har forrang. Sjå meir utførleg framstilling av oppgåvene til liturg og medliturgar i Rettleiing om ulike sider ved gudstenesta (side 7.23).

Sentrale liturgiske tekstar på samiske språk og på kvensk (sjå side 2.85) kan, når det er naturleg, brukast på hovudgudstenester i alle kyrkjelydane i landet. Også andre språk kan nyttast i somme av gudstenesteledda der det er aktuelt.

nordsamisk

Guovddáš liturgalaš teavsttaid sámegeielaide (gč. side 2.85) lea vejolaš, dakko gokko lea lunddolaš, atnit válđoipmilbálvalusain buot riikka searvegottiin.

sørsamisk

Maahta voernges liturgijen tjaalegh saemien gieline (vuartesjh side 2.87), gusnie iemie, áejviegyrhkesjimmine nuhtedh laanten gaajhkine åålmeginie.

lulesamisk

Guovdásj liturgiasj tevsta sámegiellaj (gehtja side 2.90) dáhkkiji, goassa le luondulasj, aneduvvat oajvvejubmeldievnastusájn gájkka rjka tjoaggulvisájn.

kvensk

Sentraalissii liturgian tekstii kainuksi (katto side 2.93) saattaa käyttäät, sielä missä oon luonnolista, pääjumalanpalveluksissa kaikissa valtakunnan seurakunnissa.

ordning for hovudgudsteneste

I. samling

1 | Førebuing

Kyrkjerommet kan vera ope ei stund før gudstenesta, med høve til å tenna lys og sitja stille, i ettertanke og bøn.

Klokkeringing

Før dei avsluttande tre slaga kan det vera:

Informasjon om gudstenesta i dag

Informasjonen blir avslutta med

«Lat oss vera stille for Gud»

eller ei anna formulering som førebur kyrkjelyden til å vera saman for Guds andlet.

Kort stille

Tre klokkeslag

2 | Inngangssalme

Før inngangssalmen kan det vera eit preludium, normalt som forspel til salmen, eller ein korsong.

Det kan vera prosesjon under preludiet/forspelet og/eller inngangssalmen.

Kyrkjelyden står under prosesjonen.

Dersom brød og vin ikkje er sett fram på eit eige bord før gudstenesta, blir dette bore inn i prosesjonen og sett på bordet eller på altaret.

3 | Inngangsort

Før dei to første inngangsorta kan liturgen seia: Kjære kyrkjelyd.

L | Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.

Tekstar på samisk og kvensk, sjå side 2.85.

eller

L | Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærleik og Den heilage andens samfunn vere med dykk alle.

eller

L | I namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande.

Tekstar på samisk og kvensk, sjå side 2.85.

eller

L | I namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande:
Vår skapar, frigjerar og livgjevar.

Etter inngangsordet kan kyrkjelyden svara:

K | Amen.

Når det er dåp i hovudgudstenesta, vel ein eitt av dei to første inngangsorda.
Inngangsorda kan følgjast av innslag som peikar på særpreg og tema i gudstenesta.

4 | Samlingsbøn

Samlingsbøner, sjå side 2.29–2.33.

Dagens bøn kan brukast som samlingsbøn, først og fremst på høgtidsdagar,
sjå ledd 8.

Samlingsbøna kan innleiast med:

ML | Lat oss be. eller Lat oss takka og be.

Samlingsbøna blir avslutta med:

ML | Gud vi bed. eller Vi bed i Jesu namn.

A | Amen.

5 | Syndsvedkjenning

Følgjer her, eller kjem før forbøna. *Sjå ledd 16.*

Alle bed syndsvedkjenninga høgt.

Før innleiingsordet kan liturgen seia:

L | Vår Herre Jesus Kristus seier: Du skal elska Herren din Gud av heile
ditt hjarte og av heile di sjel og av alt ditt vit. Dette er det største og
første bodet. Men det andre er like stort: Du skal elska nesten din som
deg sjølv. *Matt 22,37–39*

Synsvedkjenninga blir innleidd med:

L | Lat oss bøya oss for Gud og sanna syndene våre.

eller

L | Lat oss bøya oss for Gud og be om tilgjeving.

eller

L | Lat oss ransaka oss sjølv for Guds andlet
og sanna syndene våre.

Liturgen kan seia eit lovnadsord etter syndsvedkjenninga.

Det kan vera ei kort stille før syndsvedkjenninga eller før lovnadsordet.

Liturgen kneler under syndsvedkjenninga og den stille stunda. Også kyrkjelyden kan knela.

Synsvedkjenningar og lovnadsord, sjå side 2.35–2.38.

6 | Bønerop kyrie

Kyrie eleison blir sunge.

Kyrie eleison.

Kriste eleison.
Kyrie eleison.

eller

Kyrie eleison. Gud Fader, miskunna deg (over oss).
Kriste eleison. Herre Krist, miskunna deg (over oss).
Kyrie eleison. Heilag Ande, miskunna deg (over oss).

eller eit anna kyrie, sjå side 2.39.

Tekstar på samisk og kvensk, sjå side 2.85.

Kyrie kan utvidast til eit kyrielitani. Sjå side 2.39.

Kyrie kan utelatast i enkelte gudstenester.

7 | Lovsong gloria

Lovsong Gloria blir sunge.

Kan utelatast i fastetida.

L/ML | Ære vere Gud i det høgste

K | og fred på jorda blant menneske (som) Gud har glede i.

Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg. Amen.

eller

L/ML | Ære vere Gud i det høgste

K | og fred på jorda blant menneske (som) Gud har glede i. Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

ML | Vi hyllar deg for din store herlegdom, Herre Gud, himmelske konge, allmektige Fader.

K | Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

ML | Herre, Guds einborne Son, Jesus Kristus, Guds Lam som ber all verdsens synder, miskunna deg over oss. Du som sit ved Faderens høgre hand, høyr vår bøn.

K | Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

ML | For einast du er heilag, einast du er Herren, einast du er Den høgste, Jesus Kristus med Den heilage ande i Faderens herlegdom.

K | Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg. Amen.

Eventuelt kan ein annan lovsong eller eitt eller fleire lovsongsomkvede brukast. Sjå side 2.41.

Dåp i hovudgudstenesta har ein vanlegvis her.

8 | Dagens bøn

Dagens bøn kan utelatast, få sin plass her, koma i samband med preika eller bli brukt (først og fremst på høgtidsdagar) som samlingsbøn.

Bøna blir innleidd med:

L | Lat oss alle be.

Bøna blir avslutta med:

K | Amen.

II. ordet

I andre hovudgudstenester enn høgmessa kan det vera to lesingar, eller ei lesing (evangeliet). Då kan ledd 10 Bibelsk Salme / Salme utelatast.

Kyrkjelyden står under evangelielesinga og sit under dei andre lesingane.

9 | Første lesinga

Frå Det gamle testamentet

L/ML | Lat oss høyra Herrens ord.

ML | Det står skrive hos/i ...

Lesinga sluttar med:

ML | Slik lyder Herrens ord.

Kyrkjelyden kan svara:

K | Gud vere lova.

10 | Bibelsk salme / Salme

Ein kan syngja ein bibelsk salme eller ein annan salme, eller det kan vera stilt ei kort stund mellom lesingane.

11 | Andre lesinga

Frå Det nye testamentet utanom evangelia

ML | Det står skrive hos/i ...

Lesinga sluttar med:

ML | Slik lyder Herrens ord.

Kyrkjelyden kan svara:

K | Gud vere lova.

12 | Evangelium

Halleluja/Salme

Evangelielesinga blir innleidd og avslutta med eit hallelujaomkvede eller ein kort salme. Kyrkjelyden står under hallelujaomkvede.

Ein kan òg ha evangelieprosesjon.

Dersom salme blir brukt, kan ein syngja vers frå salmen både før og etter lesinga. Om ein syng heile salmen før lesinga, kan predikanten lesa evangeliet eller annan preiketekst i samband med preika.

L/ML | Det står skrive i evangeliet etter ...

Kyrkjelyden står under lesinga.

Lesinga sluttar med:

L/ML | Slik lyder det heilage evangeliet.

Kyrkjelyden kan svara:

K | Gud vere lova.

13 | Preike

Predikanten preikar til vanleg over evangelieteksten. Når den første eller andre leseteksten er sett opp som preiketekst, kan den teksten lesast her. Forteljingsteksten kan koma i staden for den oppsette preiketeksten.

På høgtidsdagar, og når det elles er ønskjeleg, kan preika ta til med ein kort innleiingsdel før ein les preiketeksten.

I preikedelen kan det i samråd med liturgen leggjast inn aktualiserande, dramatiserande eller aktiviserande innslag som er samordna med innhaldet i preika.

Preika kan avsluttast med lovprisinga:

Ære vere Faderen og Sonen og Den heilage ande, som var og er og vera skal éin sann Gud frå æve og til æve.

Etter preika kan det vera høve til ei stille stund, ein kort salme eller meditativ musikk.

14 | Truvedkjenning credo

Truvedkjenninga blir sunge eller sagt fram.

Dersom det er dåp i gudstenesta, kan truvedkjenninga utelatast her.

Eventuelt kan ein her syngja ein truvedkjenningssalme.

Kyrkjelyden står under truvedkjenninga.

ML/L | Lat oss vedkjennast vår heilage tru.

A | Eg trur på Gud Fader, den allmektige,
som skapte himmel og jord.

Eg trur på Jesus Kristus,
Guds einborne Son, vår Herre,
som vart avla ved Den heilage ande,
fødd av Maria møy,
pint under Pontius Pilatus,
vart krossfest, døydde og vart gravlagd,
fór ned til dødsriket,
stod opp frå dei døde tredje dagen,
fór opp til himmelen,
sit ved høgre handa åt Gud, den allmektige Fader,
skal koma att derifrå
og døma levande og døde.

Eg trur på Den heilage ande,
ei heilag, allmenn kyrkje,
eit samfunn av dei heilage,
forlating for syndene,
oppstoda av lekamen
og evig liv.

Amen. Den apostoliske truvedkjenninga.

Tekstar på samisk og kvensk, sjå side 2.85.

eller

A | Vi trur på éin Gud,
den allmektige Far,
som har skapt himmel og jord,
alt synleg og usynleg.
Vi trur på éin Herre, Jesus Kristus,
Guds einborne Son,
fødd av Faderen før alle tider,
Gud av Gud, lys av lys,
sann Gud av sann Gud,
fødd, ikkje skapt,
av same vesen som Faderen.
Ved han er alt skapt.
For oss menneske og til vår frelse
steig han ned frå himmelen,
og ved Den heilage ande og av Maria møy
vart han menneske av kjøt og blod.
Han vart krossfest for oss under Pontius Pilatus,
leid og vart gravlagd,
stod opp tredje dagen etter Skriftene
og fór opp til himmelen,
sit ved høgre handa åt Faderen,
skal koma att i herlegdom
for å døma levande og døde,
og hans rike skal vera utan ende.
Vi trur på Den heilage ande,
som er Herre og gjer levande,
som går ut frå Faderen og Sonen,
som vert tilbeden og æra saman med Faderen og Sonen
og som har tala gjennom profetane.
Vi trur på éi heilag, allmenn og apostolisk kyrkje.
Vi vedkjennest éin dåp til forlating for syndene
og ser fram til oppstoda av dei døde
og eit liv i den komande verda.
Amen. *Den nikenske truedkjenninga.*

15 | Salme

Salmen kan utelatast dersom ein syng truedkjenninga.

III. forbøn

16 | Kunngjeringar

Kan plasserast her eller ein annan stad i gudstenesta, eller formidlast til kyrkjelyden på annan måte.

Synsvedkjenning

Plasserast her eller etter samlingsbøna, ledd 4.

Alle bed synsvedkjenninga høgt.

Før innleiingsordet kan liturgen seia:

L | Vår Herre Jesus Kristus seier: Du skal elska Herren din Gud av heile ditt hjarte og av heile di sjel og av alt ditt vit. Dette er det største og første bodet. Men det andre er like stort: Du skal elska nesten din som deg sjølv. *Matt 22,37–39*

Synsvedkjenninga blir innleidd med:

L | Lat oss bøya oss for Gud og sanna syndene våre.
eller

L | Lat oss bøya oss for Gud og be om tilgjeving.
eller

L | Lat oss ransaka oss sjølve for Guds andlet og sanna syndene våre.

Liturgen kan seia eit lovnadsord etter synsvedkjenninga.

Det kan vera ei kort stille før synsvedkjenninga eller før lovnadsordet.

Liturgen kneler under synsvedkjenninga og den stille stunda.

Kyrkjelyden kan òg knela.

Synsvedkjenningar og lovnadsord, side 2.35–2.38.

17 | Forbøn for kyrkja og verda

Forbøna kan utformast lokalt, eller ein kan bruka ferdig formulerte bøner.

Forbøna bør helst leiast av ein medliturg. Dei enkelte bøneavsnitta kan lesast av fleire.

Kvart bøneavsnitt kan avsluttast med

Gud, vi bed.

eller

Det bed vi deg om, Gud.

lese eller sunge av den som bed bøneavsnittet, eller forbønsleiaren, liturgen eller kantor/forsongaren.

Forbøna med lokal utforming kan disponerast etter desse temaområda:

- 1 Folk og nasjonar på jorda.
- 2 Vårt eige land og folk.
- 3 Den verdsvide kyrkja og kyrkja i vårt eige land.
- 4 Vår eigen kyrkjelyd, familiane våre og staden der vi bur.
- 5 Aktuelle hendingar.

Ein bed for aktuelle hendingar i dei temaområda der dei naturleg høyrer heime (1–4), eller i eit eige avsnitt (5).

Sjå meir utførleg rettleiing om temaområda, modellar for lokalt tilrettelagde forbøner og formulerte forbøner, side 2.45.

Forbøna kan innleiast med:

ML/L | Lat oss be for kyrkja og verda.

Kyrkjelydssvar

Etter kvart bønneavsnitt følgjer eit svar frå kyrkjelyden, sunge eller lese. *Sjå side 2.65.*

Vi minnest dei døde og bed for dei sørgjande

Forbøna kan avsluttast med at kyrkjelyden minnest dei som er døde, og som det har vore halde gravferd for sidan sist kyrkjelyden var samla.

ML/L | Vi reiser oss og minnest dei i kyrkjelyden vår som det er halde gravferd for sidan sist vi var samla.

Kyrkjelyden reiser seg.

Ein les opp namna på dei døde.

Kort stille.

ML/L | Lær oss å telja våre dagar så vi kan få visdom i hjartet. **Sal 90,12** eller

ML/L | Jesus seier: «Eg er oppstoda og livet.

Den som trur på meg, skal leva om han så døyr.» **Joh 11,25**

Deretter kan ein be denne eller ei liknande bøn:

ML/L | Miskunnsame Gud, trøyst dei sørgjande og ver dei nær i tida som kjem.

Her kan kyrkjelyden syngja svaret dei song i forbøna.

18 | Takkoffer frå kyrkjelyden

Kan ein samla inn her eller under salmen i ledd 19.

Under takkofferet kan det framførast høveleg instrumental- eller vokalmusikk.

Takkofferet kan samlast inn i kyrkjebenkene eller ved at ein går rundt altaret.

Ofringa kan avsluttast med ei kort bøn, til dømes denne:

L | Evige Gud, di er jorda og det som fyller henne.

Alt vi eig høyrer deg til. Av ditt eige gjev vi deg attende.

K eller L | Ta imot oss og gåvene våre i Jesu namn. Amen.

IV. nattverd

19 | Førebuing av måltidet

Salme

Takkofferet kan ein samla inn her eller under ledd 18.

Ein samlar inn takkofferet under salmesongen og ber det fram medan altarbordet blir dekt.

Brød og vin blir sett på altaret, dersom det ikkje vart gjort då gudstenesta tok til.

Ein legg brød på disken og heller vin i kalken.

Når førebuinga er ferdig, kan ein lesa ei kort bøn, til dømes bøna ovanfor (ledd 18) eller denne:

L | Velsigna er du, Gud. Di er jorda og alt som fyller henne. Av ditt

eige gjev vi deg attende. Sameina di kyrkje av alle folkeslag og tungemål. Liksom kornet har vorte eitt i brødet og druene i vinen, så gjer oss til eitt med kvarandre og med Herren Jesus Kristus.

A eller L | Ta imot oss og gåvene våre i Jesu namn. Amen.

20 | Takkseiing og bøn

Helsing prefasjonsdialog

L syng eller seier | Herren vere med dykk.

K reiser seg og syng | Og med deg vere Herren.

L | Lyft dykkar hjarte.

K | Vi lyfter våre hjarte til Herren.

L | Lat oss takka Herren vår Gud.

K | Det er verdig og rett.

Innleiande lovprising prefasjon

Lovprisinga under innleiinga er anten knytt til kyrkjeåret (sjå side 2.67–2.70), eller tilpassa den enkelte nattverdsbøna (sjå side 2.71–2.78).

Heilag sanctus

A syng | Heilag, heilag, heilag er Herren Sebaot. All jorda er full av din herlegdom. Hosianna i det høgste. Velsigna vere han som kjem i Herrens namn. Hosianna i det høgste.

Nattverdsbøn med Innstiftingsorda verba

Nattverdsbøner med Innstiftingsord, sjå side 2.71.

Under innstiftingsorda lyfter liturgen først disken, deretter kalken.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L | Mysteriet i trua er stort.

A | Kristus døydde. Kristus stod opp. Kristus skal koma att.

Denne setninga kan leggjast til:

A | Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

Fadervår

Kan lesast eller syngjast.

A | Vår Far i himmelen.

Lat namnet ditt helgast.

Lat riket ditt koma.

Lat viljen din råda på jorda slik som i himmelen.

Gjev oss i dag vårt daglege brød,

og tilgjev oss vår skuld,

slik vi òg tilgjev våre skuldnarar.

Og lat oss ikkje koma i freisting,

men frels oss frå det vonde.

For riket er ditt
og makta og æra i all æve.
Amen.

eller

A | Fader vår, du som er i himmelen.
Lat namnet ditt helgast.
Lat riket ditt koma.
Lat viljen din råda på jorda så som i himmelen.
Gjev oss i dag vårt daglege brød.
Forlat oss vår skuld,
som vi òg forlèt våre skuldmenn.
Før oss ikkje ut i freisting,
men frels oss frå det vonde.
For riket er ditt,
og makta og æra i all æve.
Amen.

Tekstar på samisk og kvensk, sjå side 2.85.

21 | Nattverdsmåltidet

Fredshelsing pax

L | Guds fred vere med dykk.

K | Guds fred vere med deg.

For ei meir utførleg fredshelsing, sjå Rettleiing til hovuddelane i gudstenesta, side 8.46.

Her kan koma:

Brødsbryting

Når det skal vera brødsbryting, kan liturgen seia:

L | Brødet som vi bryt, gjev oss del i Kristi kropp.

Vinen som vi drikk, gjev oss del i Kristi blod.

Du Guds Lam agnus dei

Liturgen kan seia, her eller etter Du Guds Lam:

L | Kom, for alt er gjort ferdig.

A syng | Du Guds Lam, som ber all verdsens synder,
miskunna deg over oss.

Du Guds Lam, som ber all verdsens synder,
miskunna deg over oss.

Du Guds Lam, som ber all verdsens synder,
gjev oss din fred.

Utdeling

Utdelingsmåtar, sjå Rettleiing til hovuddelane i gudstenesta, side 8.53.

Under utdelinga kan ein syngja éin eller fleire salmar, eller det kan vera korsong eller annan høveleg musikk.

Utdelingsorda lyder slik:

Dette er Jesu lekam.

Dette er Jesu blod.

Tekstar på samisk og kvensk, sjå side 2.85.

eller

Kristi kropp gjeven for deg.

Kristi blod utrent for deg.

Den enkelte kan svara: **Amen.**

Born og andre som kjem fram og viser at dei ikkje skal ta imot nattverden, blir velsigna av den som ber brødet, med handspålegging eller krossteikning. Som velsigningsord tilrår ein å bruka eitt av desse orda:

Gud velsigne deg og vare deg.

eller

Herren velsigne deg og vare deg og føre deg til det evige livet.

eller

Herren velsigne deg og vare deg frå det vonde og føre deg til det evige livet.

Dersom det er utdeling med felles knefall, kan fredsønsket koma til slutt eller etter kvart knefall. Etter utdelinga:

L | Den krossfeste og oppstadne Jesus Kristus har no gjeve oss sin heilage lekam og sitt dyre blod som han gav til soning for alle våre synder.

A eller **L** | Han styrkje oss og halde oss oppe i ei sann tru til det evige livet.

L kan leggja til | Fred vere med dykk.

Tekstar på samisk og kvensk, sjå side 2.85.

22 | Avslutning av måltidet

Takkebøn

Her bed ein ei av takkebønene nedanfor, ei som er lokalt utforma, eller ei anna høveleg takkebøn:

L/ML | Vi takkar deg, nådige Gud, du som gjennom brødet og vinen har gjeve oss del i Jesu Kristi sigerrike død og oppstode.

A eller **L/ML** | Styrk oss ved din Ande til vitnemål og teneste i verda.

eller

L/ML | Himmelske Far, takk for dine velsigna gåver. Vi bed at du ved desse gåvene vil halda oss fast i trua på deg, sameina oss i din kjærleik og stadfesta i oss vona om det evige livet, for Jesu Kristi skuld.

eller

L/ML | Trufaste Gud,
du som i dåpen har gjeve oss barnekår
og gjort oss til arvingar i ditt rike.
Vi takkar deg for dette måltidet,
der du har gjeve oss forlating for syndene
og fornya oss i trua på dine lovnader.

A eller L/ML | Styrk oss ved din Ande til vitnemål og teneste i verda.

eller

L/ML | Vi takkar deg, visdoms Gud, for den djupe løyndomen i ditt
måltid: Brødet vi har brote, er eitt. Son din har gjeve sitt liv for éi verd
og éi menneskeslekt.

A eller L/ML | Vi bed deg: Hjelp oss å høyra det ropet
du har høyr, å sjå den nauda du har sett,
og å elska nesten vår som oss sjølv.

Kalken og disken blir dekte med kalkkledet. Kalken, disken, vinkanna og brødeska kan setjast tilbake på sidebordet.

V. sending

23 | Salme

Salmen kan flyttast til Postludium/Utgangsprosesjon, ledd 26.

24 | Velsigning

Når det gjeld velsigningsord som kan brukast på andre hovudgudstenester enn høgmessa, sjå side 2.83.

Velsigninga blir lesen eller sunge.

Kyrkjelyden står under velsigninga.

Velsigninga kan den enkelte ta imot ved å gjera krossteikn.

Innleiing til velsigninga kan vera:

Lovprising benedicamus

L/ML syng | Lat oss prisa Herren.

K | Gud vere lova. Halleluja. Halleluja. Halleluja.

eller

Helsing salutatio

L seier eller syng | Herren vere med dykk.

K | Og med deg vere Herren.

eller

L seier | Ta imot velsigninga.

Velsigning

L seier eller syng | Herren velsigne deg og vare deg.

Herren late sitt andlet lysa over deg og vere deg nådig.
Herren lyfte sitt åsyn på deg og gje deg fred. □

Tekstar på samisk og kvensk, sjå side 2.85.

K | Amen. Amen. Amen.

Tre gonger tre bøneslag

25 | Utsending

Dersom kyrkjelyden blir sitjande under det etterfølgjande postludiet, kan utsendingsordet seiast etter postludiet.

L/ML | Lat oss gå i fred,

A | i Jesu Kristi namn.

eller

L/ML | Lat oss gå i fred

A | og tene Herren med glede.

eller

L/ML | Gå i fred.

eller

L/ML | Gå i fred. Ten Herren med glede.

eller eit anna utsendingsord som høver til særpreget for dagen. Det kan eventuelt òg formulerast eigne utsendingssord. *Sjå side 2.84.*

26 | Postludium/Utgangsprosesjon

Dersom det er utgangsprosesjon, kan kyrkjelyden følgja etter prosesjonen.

I staden for postludium kan kyrkjelyden syngja ein salme medan ein går ut.

Etter gudstenesta kan kyrkjerommet vera ope ei stund, med høve til stille bøn og ettertanke.

Ein kan òg følgja opp det diakonale oppdraget ved utsendinga med fellesskapssamling, soknebod, anna besøksteneste, forbønsteneste og andre handlingar.

døme på strukturar

1 Høgmesse	2 Døme på forenkla gudsteneste med nattverd	3 Døme på gudsteneste utan nattverd	4 Døme på forenkla gudsteneste utan nattverd
samling	samling	samling	samling
Førebuing	Førebuing	Førebuing	Førebuing
Inngangssalme	Inngangssalme	Inngangssalme	Inngangssalme
Inngangsord	Inngangsord	Inngangsord	Inngangsord
Samlingsbøn	Samlingsbøn	Samlingsbøn	Samlingsbøn
Syndsvedkjenning ₁	Syndsvedkjenning ₁	Syndsvedkjenning ₁	Syndsvedkjenning ₁
Bønerop Kyrie	Bønerop Kyrie	Bønerop Kyrie	
Lovsong Gloria	Lovsong Gloria	Lovsong Gloria	Lovsong Gloria
Dagens bøn ²		Dagens bøn ²	
ordet	ordet	ordet	ordet
Første lesinga (gt)	Ein av dagens tekstar frå gt eller nt	Første lesinga (gt)	
Bibelsk salme / salme		Bibelsk salme / salme	
Andre lesinga (nt)		Andre lesinga (nt)	
Evangeliet – blir innleidd og avslutta med hallelujaomkvede eller salme	Evangeliet – blir innleidd og avslutta med hallelujaomkvede eller salme	Evangeliet – blir innleidd og avslutta med hallelujaomkvede eller salme	Evangeliet – blir innleidd og avslutta med hallelujaomkvede eller salme
Preike	Preike	Preike	Preike
Truvedkjenninga	Truvedkjenninga	Truvedkjenninga	Truvedkjenninga
Salme	Salme	Salme	Salme
forbøn	forbøn	forbøn	forbøn
Syndsvedkjenning ₁	Syndsvedkjenning ₁	Syndsvedkjenning ₁	Syndsvedkjenning ₁

Forbøn for kyrkja og verda	Forbøn for kyrkja og verda	Forbøn for kyrkja og verda	Forbøn for kyrkja og verda
		Fadervår	Fadervår
Takkoffer (her eller under neste ledd)	Takkoffer (her eller under neste ledd)	Takkoffer (musikk eller salmesong) / bøn	Takkoffer (musikk eller salmesong) / bøn
nattverd	nattverd		
Førebuing av måltidet Salme – takkoffer	Førebuing av måltidet Salme – takkoffer		
Takkseiing og bøn	Takkseiing og bøn		
Fredshelsing	Fredshelsing		
Måltidet	Måltidet		
Avslutning av måltidet	Avslutning av måltidet		
sending	sending	sending	sending
Salme ³	Salme ³	Salme ³	Salme ³
Velsigning	Velsigning	Velsigning	Velsigning
Utsending	Utsending	Utsending	Utsending
Postludium eller utgangssalme	Postludium eller utgangssalme	Postludium eller utgangssalme	Postludium eller utgangssalme

1 Etter samlingsbøna eller før forbøna

2 Kan utelatast. Kan brukast som samlingsbøn, først og fremst på høgtidsdagar

3 Her eller som utgangssalme

Høgmessa følgjer strukturen ein finn i den venstre kolonnen. Dei andre strukturane er døme, til hjelp for lokal utforming av andre typar hovudgudstenester enn høgmessa.

I døme 4 kan det sjølvstødig òg vera med Bønerop Kyrie. Denne strukturen kan òg brukast i gudstenester med nattverd. Det kan vera aktuelt når det er mange mindre born til stades.

Då kan ein velja Nattverdsordning for særskilde høve (side 2.79), med det kortaste av bønalternativa før innstiftingsorda.

Desse ledda skal vera med i alle hovudgudstenester:

- Salmar

- Inngangsort
- Samlingsbøn
- Syndsvedkjenning
- Tekstlesing (evangelium)
- Preike
- Truvedkjenning
- Forbøn
- Fadervår
- Velsigning (*den aronittiske velsigninga i høgmessa, i andre gudstenester kan eventuelt andre velsigningsord brukast*).

Normalt skal det feirast nattverd i hovudgudstenesta.

samlingsbøner

Ein medliturg eller heile kyrkjelyden bed samlingsbøna. Når syndsvedkjenninga er lagd til samlingsdelen, er det ein medliturg som bed samlingsbøna, men heile kyrkjelyden seier fram syndsvedkjenninga.

1

Heilage Gud, vi er samla for ditt andlet
for å møta din kjærleik og di sanning.
Send oss din Ande
og gjer oss opne for det som du vil gje oss.
Lat ordet ditt slå rot i hjarta våre,
så Kristus lever i oss, og vi blir eitt i deg
og tener deg i alle ting.

2

Gode Gud, du som gjev liv til alt som lever.
Vi prisar deg for alt det vakre på vår jord,
og for alt som lèt oss kjenna at du er god.
Her for ditt andlet bed vi: Gjev oss lyttande øyre,
takksame hjarte og villige hender,
så vi kan høyra ordet ditt, lovprisa deg for di miskunn,
og i ord og gjerning vitna om dine storverk.

3

Herre, eg er komen inn i dette heilage huset ditt
for å ta imot det som du Gud Fader, skaparen min,
du Herre Jesus, frelsaren min,
du heilage Ande, trøystaren min i liv og død,
vil gje meg.
Lat no opp hjartet mitt ved din heilage Ande,
så eg kan sørgja over syndene mine,
leva i trua på din nåde
og saman med heile ditt folk fornyast kvar dag
i eit sant og heilagt liv.

4

Gud, vi er komne inn i ditt heilage hus
for å ta imot det du vil gje oss.
Lat no opp hjarta våre,
så vi kan fornyast i trua på deg.

5

Alle kan be bøna, eller ho kan vera «hermebøn» ved at den som leier bøna, seier ei og ei setning som alle tek opp att.

Gud, du er midt iblant oss.
Du omgjev oss på alle sider.
Hald oss i di hand.

6

I og med at denne samlingsbøna inneheld syndsvedkjenning, utelèt ein syndsvedkjenning elles i gudstenesta.

Bøna blir sunge som vekselsong mellom liturgen, medliturgen (forsongaren(-ane)) og kyrkjelyden.

L | Trufaste Gud, du gjev oss nytt liv i den heilage dåpen.

Vi blir merkte med krossteiknet. □

L/K | Vi er dine born. Forny i dag vår tru og vår kjærleik.

Medliturgen auser opp vatn tre gonger frå døypefonten.

L | Som regnbogen lyser dine lovnader, Gud – eit teikn på di pakt med kvar levande skapning.

ML | Vi kjem til deg med vår takk og vår song.

K | Vi kjem til deg med vår takk og vår song.

ML | Du er vår von.

K | Du er vår von.

L | Du kjenner våre liv. Ingenting er løynt for deg.

ML | Vi har gjort imot din vilje, vi bryt dine bod.

K | Vi har gjort imot din vilje, vi bryt dine bod.

ML | Tilgjev oss, Gud.

K | Tilgjev oss, Gud.

L | Du reiste Jesus opp frå grava.

I dåpen blir vi reiste opp til nytt liv med han.

ML | Som regnbogen lyser dine lovnader, Gud.

K | Som regnbogen lyser dine lovnader, Gud

ML | – eit teikn på di pakt med kvar levande skapning

K | – eit teikn på di pakt med kvar levande skapning.

7

Denne bøna høver særleg godt i gudstenester med mange born.

Ei gruppe born kan stå framfor kyrkjelyden og visa teikna. Dei i kyrkjelyden som ønskjer det, kan gjera handrørslene saman med borna.

Lyfte hender

ML/L | Kjære Gud, du er hos oss.

Tenn ditt lys i oss.

Hendene i kryss framfor brystet

ML/L | Kjære Jesus, du går med oss.

Lat oss få leva i din fred.

Hendene mot kvarandre framfor brystet med fingertuppene opp.

ML/L | Kjære Gud, du ser oss.

Ta imot våre tankar og stille bønner.

Hendene strekte ut framfor brystet med handflatene opp

ML/L | Kjære Jesus, du tek våre hender i dine.

Lei oss på din gode veg.

Vi held dei som sit ved sida av oss, i handa

ML/L | Gode heilage Ande, takk for at vi ikkje er åleine.

Hjelp oss å sjå kvarandre med kjærleik.

8

Heilage Gud, du som har gjeve oss livet i gåve:

Takk for at du tek imot oss i dåpen
og styrkjer oss i nattverdens måltid.

Lei oss ved ditt ord,
og gjer oss opne for det du vil gje oss.

9

Modell for lokalt utforma samlingsbøn

Til somme gudstenester kan ein bruka andre samlingsbønner enn dei som finst her. Bønner kan hentast frå ulike kjelder, eller dei kan formulerast lokalt.

- 1 Bøna skal vera eit uttrykk for tru og vedkjenning i kyrkja vår, og bøna skal vera liturgisk og poetisk berekraftig.
- 2 Det viktigaste i bøna er å gje ord til at vi er saman for Guds andlet, som fellesskap, som enkeltmenneske og som del av skaparverket. Bøna skal uttrykkja forventning og glede over møtet med Gud i gudstenesta.
- 3 Samlingsbøna kan leggja vekt på ulike motiv, til dømes:
 - Takksemd over å vera funnen og teken imot av Gud **Luk 15**
 - Kvar søndag ein oppstodedag
 - Jesu Kristi nærvær når vi er samla i hans namn
 - Å lengta etter å vera i Guds hus
 - Overgjeving til Gud
 - Dåpspåminning
 - Å vera open for det som Ordet gjer i våre liv
 - Samlinga om Ord og sakrament
 - Kallet til oppbrot og etterfølging

10

Samlingsbøn når det har hendt ulukker eller katastrofar

Når ei ulukke eller ein katastrofe har ramma lokalsamfunnet, nasjonen eller eit anna område i verda, er det naturleg å la opninga av hovudgudstenesta i kyrkjelyden bera preg av det.

Dette bør gjerast når ulukka og katastrofen er av ein slik art at det vedkjem heile kyrkjelyden, eller når hendinga er allment kjend og kyrkjelyden såleis er klar over kvifor dette blir nemnt. Når ulukke og

sorg gjeld éin eller nokre få i kyrkjelyden, er det meir naturleg å ta dette med i forbøna i gudstenesta. Eitt eller fleire høvelege bibelord kan brukast der samlingsbøna elles har sin plass, til dømes: Sal 130,1–2; Sal 38,22–23; Sal 44,25–27; Sal 10,1; 12b; 14.

Saman med eller i staden for bibelordet kan ein be ei høveleg bøn, utforma lokalt eller henta frå Sørgjegudstenesta, *Bønebok for Den norske kyrkja* eller andre kjelder. Som bøn kan òg eit velvalt salmevers brukast, til dømes «Vi rekker våre hender frem» (1. vers), eller «Herre, måtte dette skje» (1. vers).

Bøna kan innleiest med nokre ord om den aktuelle ulukka eller katastrofen. Dersom ein bruker bibelord, kan liturgen seia:

L | Våre ord kjem til kort i møte med det ufattelege. Lat oss difor henta ord frå Bibelen til vår klage og bøn.

Etter bøna kan det vera ei stille stund, som kan innleiest slik:

L | Lat oss vera stille i ettertanke og bøn.

Ein tilrår at gudstenesta held fram med Kyrie eleison eller eit høveleg kyrielitani.

syndsvedkjenning og lovnadsord

Alle bed fram syndsvedkjenninga høgt.

1

Gud, ver meg nådig!
Eg har synda mot deg og svikta min neste
– med tankar og ord,
med det eg har gjort,
og med det eg har forsømt.
Tilgjev meg mi synd for Jesu Kristi skuld.
Skap i meg eit reint hjarte,
og gjev meg kraft til nytt liv ved din heilage Ande.

2 (forkorta versjon av 1)

Gud, ver meg nådig!
Tilgjev meg mi synd for Jesu Kristi skuld.
Skap i meg eit reint hjarte,
og gjev meg kraft til nytt liv ved din heilage Ande.

3

Gud, du kjenner og elsker oss alle.
Vi har gjort deg imot.
Vi har gløymt deg og det du vil vi skal gjera.
Vi har tenkt meir på oss sjølve enn på andre.
Tilgjev oss for Jesu skuld.

4

Ver meg nådig, Gud, i din kjærleik,
stryk ut mitt brot i di store miskunn.
Vask meg rein for skuld
og reins meg for mi synd.
Sjå, du gler deg over sanning i mitt indre,
du lærer meg visdom i det løynde.
Gud, skap i meg eit reint hjarte,
gjev meg ei ny og stødig ånd.

5

Heilage Gud,
du har vist oss din gode vilje for livet.

Du har gjeve oss éi jord
til bustad for alle menneske.
Vi vedkjenner
at vi ved våre haldningar og handlingar
skader det livet du har skapt,
og har gjort deg imot.
Tilgjev oss vår synd.
Gjev oss visdom og mot
til å gjera din vilje.

6

Heilage Gud, himmelske Far,
sjå i nåde til meg, syndige menneske,
som har såra deg med tankar, ord og gjerningar
og kjenner den vonde hug i hjarta mitt.
For Jesu Kristi skuld,
ha tol med meg.
Tilgjev meg alle mine synder,
og gjev at eg må ottast og elska einaste deg.

7

Modell for lokalt utforma syndsvedkjenning

Til somme gudstenester kan ein bruka andre syndsvedkjenningar enn dei som finst her. Bøna kan hentast frå ulike kjelder, eller ho kan formulerast lokalt.

- 1 Syndsvedkjenninga skal vera eit uttrykk for tru og vedkjenning i kyrkja vår, og ho skal vera liturgisk og poetisk berekraftig.
- 2 Syndsvedkjenninga bør ikkje vera for ordrik. Dei ferdig formulerte syndsvedkjenningane kan her vera retningsgjevande.
- 3 Syndsvedkjenninga må uttrykkja spenninga mellom Guds gode vilje for livet og at mennesket syndar og kjem til kort.
- 4 Syndsvedkjenninga har både ei kollektiv og ei individuell side. Begge sidene er med, uavhengig av den forma syndsvedkjenninga har (*eg* eller *vi*.) Lokalt utforma syndsvedkjenningar kan difor formulerast både i eg-form og vi-form.
- 5 I gudstenester på Dagen for skaparverket og i gudstenester prega av faste og bot kan det vera naturleg med ei kollektivt utforma syndsvedkjenning. Då kan syndsvedkjenninga ha større omfang enn i dei vanlege gudstenestene.

lovnadsord

Etter syndsvedkjenninga kan liturgen seia fram eitt av desse eller eit anna høveleg lovnadsord:

L | Guds ord seier: Dersom vi sannar syndene våre, er han trufast og rettferdig, så han tilgjev oss syndene og reinsar oss for all urettferd. 1

Joh 1,9

eller

L | Så høg som himmelen er over jorda, så veldig er Herrens miskunn over dei som fryktar han. Så langt som aust er frå vest, tek han syndene våre bort frå oss. Sal 103,11–12

Etter lovnadsordet kan kyrkjelyden eller ein medliturg be denne takkebøna:

K/ML | Gode Gud, takk for at vegen til deg alltid er open i Jesus Kristus. Hjelp oss å tru ordet ditt om tilgjeving.

eller

K/ML | Gode Gud, takk for at vegen til deg alltid er open i Jesus Kristus. Hjelp oss å leva i di tilgjeving.

eller

K/ML | Gode Gud, takk for at vegen til deg alltid er open i Jesus Kristus. Hjelp oss å leva i din nåde.

1

bønerop

kyrie og kyrielitani

kyrie eleison

Ulike bønerop og kyriesongar finst i godkjende salmebøker, og i det digitale gudstenestebiblioteket for Den norske kyrkja.

Kyrielitani

1

L/ML | Herre Jesus, du er vår fred.

A | Kyrie eleison.

L/ML | Du fører saman det som var skilt.

A | Kyrie eleison.

L/ML | Du gjev oss den glade budskap.

A | Kyrie eleison.

L/ML | Du gjev oss forlating for syndene.

A | Kriste eleison.

L/ML | Du har vunne over døden.

A | Kriste eleison.

L/ML | Du gjev oss nytt liv.

A | Kriste eleison.

L/ML | Du som sit ved Faderens høgre,

A | Kyrie eleison,

L/ML | du skal koma attende i herlegdom.

A | Kyrie eleison.

L/ML | Du samlar dine truande i Faderens rike.

A | Kyrie eleison.

2

Modell for utforming av kyrielitani

Ein kan i fellesskap utarbeida eit kyrielitani til ei bestemt gudsteneste. Det kan vera særleg aktuelt ved gudstenester i konfirmasjonstida, ved gudstenester der unge er involverte i førebuing og gjennomføring, og ved gudstenester i samband med til dømes Dagen for skaparverket, Nord/sør-søndagen, Freds- og menneskerettssøndagen, Søndag for dei forfølgde, Diakonissøndagen og søndagar i fastetida.

Det kan formulerast aktualiserande «rop», og ein kan velja eit kyrieomkved (gjerne treledda) som blir sunge mellom «ropa». «Ropa» kan formast som korte forteljingar, vitnemål eller andre konkrete

utsegner på vegner av dei som klagar si naud.

«Ropa» kan lyda frå ulike stader i kyrkjerommet. Dei kan òg uttrykkjast ved drama, dans, bilete og liknande.

lovsong gloria

1

Salme som lovsong (i tillegg til eller i staden for «Ære vere Gud i det høgste ...»):

Vi lovar, prisar, tilbed deg,
vi gjev deg takk og ære.
Med evig truskap herskar du,
ditt namn velsigna vere!
Ja, utan grenser er di makt,
og alt må skje som du har sagt,
du allmakts Gud og Fader.
Å Jesus Krist, Guds eigen Son,
som herskar med din Fader,
forsonar, ver vår hjelp og von
og trøyst mot alt som skader.
Gjev oss din nåde, Du Guds Lam,
som bar all verdsens synd og skam,
du Herre, høg og heilag.
Du heilag Ande, største skatt,
du kan oss evig trøyste
og verne dei mot Satans vald
som Jesus Krist forløyste.
I naud og fare styrk vår von
ved trua på Guds eigen Son,
og gjer oss sæle. Amen.

tekst: Nicolaus Decius 1523 etter *Gloria* og *Laudamus*

musikk: 900-t / Hos Valentin Schumann 1539

2

Vi lovar deg, vi takkar deg,
vår Skapar og vår Herre.
Å Jesus Kristus, du Guds Son,
velsigna evig vere!
Du bar all verdsens synd og skam,
miskunn deg over oss, Guds Lam,
ved Heilaganden. Amen.

3

Salmen «Måne og sol», eventuelt med innleiinga:

L/ML | Syng for Herren, pris hans namn. Forkynn frå dag til dag hans frelse.

eller

L/ML | Ære vere Gud i det høgste

K | og fred på jorda blant menneske (som) Gud har glede i.

4

L/ML | Ære vere Gud i det høgste

K | og fred på jorda blant menneske (som) Gud har glede i.

Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

ML | Lova vere Gud, vår skapar, vi lovsyng deg med jubel.

K | Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg,
vi opphøgjer deg.

ML | Lova vere Jesus, vår frelsar, vår pris skal stiga opp til deg.

K | Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg,
vi opphøgjer deg.

ML | Lova vere Anden, vår trøystar, vi jublar over dine verk.

K | Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg,
vi opphøgjer deg. Amen.

5

L/ML | Ære vere Gud i det høgste

K | og fred på jorda blant menneske (som) Gud har glede i.

Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

ML | Du, Gud som råder over sol og stjerner og kallar fram kvart strå på jorda. Ditt auge ser all naud i verda, og du er ein Far, er vår Far.

K | Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg,
vi opphøgjer deg.

ML | Jesus Kristus, vår bør den bar du og lyfte skulda av oss.

Oppstaden er du alltid hos oss, evig bed du for oss hos Far.

K | Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg,
vi opphøgjer deg.

ML | Heilage Ande, du nyar opp att jordas andlet
og gjev all verda liv.

Til syndarar talar du trøyst og lyser oss heim til Far,
til vår Far.

K | Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg. Amen.

Ein kan bruka andre høvelege salmar eller lovsongar – valde etter temaet i gudstenesta og/eller tida i

kyrkjeåret. Eventuelt kan eitt eller fleire lovsongsomkvede brukast.

Ulike gloria og lovsongar finst i godkjende salmebøker og i det digitale gudstenestebiblioteket for Den norske kyrkja.

forbøner

I. temaområde

Forbøn for kyrkja og verda – lokalt tilrettelagd

Ei forbøn med lokal utforming kan disponerast etter temaområda nedanfor.

Under kvart temaområde er det lista opp ei rekkje stikkord til hjelp i det førebuaende arbeidet med bøna. Når bøna skal utformast, er det nødvendig å gjera eit utval i stikkordlista nedanfor, eventuelt òg ta inn andre tema ut frå den aktuelle situasjonen og ut frå det preget ein vil at gudstenesta skal ha.

Nokre av stikkorda er lista opp under fleire av temaområda. Det inneber at dei kan koma til uttrykk i den delen av forbøna der det er aktuelt og naturleg.

Rekkjefølgja av temaområda kan endrast. Det same gjeld rekkjefølgja av stikkorda under kvart temaområde. Slik vil ein gjennom forbøna i praksis kunna fokusera på det som er karakteristisk for den aktuelle gudstenesta.

Forbøn for takkofferet i gudstenesta tek ein med der det er naturleg.

1 | Folk og nasjonar i verda

Menneske i naud: menneske ramma av ulukker og katastrofar, fattigdom, krig og konflikhtar og anna naud og krise.

Kamp for fred og rettferd.

Vern om menneskeverdet, frå livet byrjar til livet endar.

Vern om skaparverket.

Anna internasjonal forvaltarteneste.

Menneske med leiaransvar i verdssamfunnet.

Internasjonale organ og organisasjonar.

2 | Vårt eige land og folk

Menneske i naud: sjuke, einsame, fattige, menneske utsette for vald og overgrep, menneske ramma av ulukker, katastrofar og kriser.

Menneske med leiaransvar (nasjonalt, regionalt og lokalt).

Kongen og hans hus (kongen bør nemnast med namn).

Oppvekstvilkåra for born og unge.

Arbeid med å integrera og inkludera ulike grupper.

Vern om menneskeverdet, frå livet byrjar til livet endar.

Vern om skaparverket.

Vårt eige land og den rolla det har i verdssamfunnet.

Anna forvaltarteneste, nasjonalt og regionalt.

3 | Den verdsvide kyrkja og kyrkja i vårt eige land

Den verdsvide kyrkja.

Misjon og diakoni.

Misjonsprosjekt og venskapskyrkjelydar.

Menneske som blir forfølgde på grunn av trua si.

Leiarskap og styrande organ i Den norske kyrkja, nasjonalt og regionalt, og biskopen i bispedømmet (bør nemnast med namn).

Gudstenestelivet i kyrkja, diakoni og trusopplæring.

Andre kyrkjesamfunn i Noreg.

Kontakt og dialog med andre trussamfunn.

Framgang for evangeliet.

4 | Vår eigen kyrkjelyd, familiane våre og staden der vi bur

Lokal kyrkjelyd, døypte, konfirmantar, born, unge og andre.

Menneske med leiaransvar i kyrkjelyden.

Aktuelle planar og prosjekt.

Gudstenesteliv, diakoni og trusopplæring.

Enkeltmenneske, grupperingar og institusjonar i lokalsamfunnet: barnehagar, skular, sjuke- og aldersheimar og liknande.

Arbeidsplassar, familie, nære relasjonar, naboskap, alle som er saman i gudstenesta.

Menneske som har bede om forbøn.

Lokal forvaltarteneste og vern om skaparverket.

Kall til tru og teneste.

5 | Aktuelle hendingar

Ein bed for aktuelle hendingar i dei temaområda ovanfor der dei naturleg høyrer heime, eller ein kan be for dei i eit eige avsnitt.

II. modellar for lokalt tilrettelagde forbøner

Forbønsmodell 1 (følgjer temaområda)

Når denne bøna blir førebudd, bør det gjerast klart om ein berre skal nemna bøneemne, eller om det skal utarbeidast fullstendige bøner. Eit bøneemne bør vera kort og presist formulert og på den måten gje ei retning og vera til hjelp for den stille bøna til den enkelte.

Dersom ein utarbeider fullstendige bøner, kan den stille stunda i kvart bøneledd utelatast.

ML/L | Lat oss be for folk og nasjonar i verda.

ML | Vi bed for/om ... takkar for ...

Her nemner ein nokre konkrete bøneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta.

Stille bøn

Gud, vi bed.

K | Kyrkjelydssvar

ML/L | Lat oss be for vårt eige land og folk.

ML | Vi bed for/om ... takkar for ...

Her nemner ein nokre konkrete bøneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta.

Stille bøn

Gud, vi bed.

K | Kyrkjelydssvar

ML/L | Lat oss be for den verdsvide kyrkja og kyrkja i vårt eige land.

ML | Vi bed for/om ... takkar for ...

Her nemner ein nokre konkrete bøneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta.

Stille bøn

Gud, vi bed.

K | Kyrkjelydssvar

ML/L | Lat oss be for vår eigen kyrkjelyd og staden der vi bur.

ML | Vi bed for/om ... takkar for ...

Her nemner ein nokre konkrete bøneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta.

Stille bøn

Gud, vi bed.

K | Kyrkjelydssvar

Forbøna kan avsluttast slik:

ML/L | Stilt vil vi no leggja fram for deg det kvar av oss har på hjartet.

Stille bøn

Gud, vi bed.

eller

ML/L | I dine hender, Gud, legg vi alt og alle vi no har bede for,
i Jesu Kristi namn.

Forbønsmodell 2 (lystenning)

Denne modellen kan vera aktuell mellom anna i gudstenester der born og unge (til dømes konfirantar) er med i førebuinga og gjennomføringa av gudstenesta.

Vel 3–6 av bønneemna og utform dei i samsvar med modellen nedanfor.

Eventuelt kan bønna disponerast etter temaområda (*sjå side 2.45*).

Kvart av bønneavsnitta kan gjennomførast slik:

ML/L | Lat oss venda oss til Gud i bøn.

Vi tenner eit lys for ...

Eit lys blir tent på ein lysglobe eller på eit bord med bønelys.

og takkar / bed for / om ...

Her følger ei eller fleire bønner for det bønneemnet lyset vart tent for.

Deretter kan det følgja:

Stille bøn

Gud, vi bed.

Forbønsmodell 3 (salme)

Salmar kan òg brukast under forbønna, gjerne slik at ein syng dei vers for vers.

Det kan då utformast aktuelle bønner med utgangspunkt i kvart enkelt vers.

Døme på nokre salmar som kan høva:

Vi rekker våre hender frem

Ver meg nær, å Gud

Eg faldar mine hender små

For alle born som ikkje har ei seng å sove i

Da jeg trengte en neste

Gi fred, å Herre Gud, gi fred

Vår himmelske Far, kom nær til oss i nåde

Forbønsmodell 4 (fire himmelretningar)

Denne modellen kan vera aktuell mellom anna i gudstenester med misjon og internasjonal diakoni som tema.

Ein utarbeider aktuelle bønner som har samanheng med kvar av dei fire himmelretningane. Det kan vera bønner for systerkyrkjer, menneske i konflikhtar og katastrofar, for skaparverket eller aktuelle hendingar.

Forbøn for takkofferet i gudstenesta kan ein plassera ved den himmelretninga der det er naturleg.

Forbøna kan innleiast slik:

ML/L | Lat oss be for kyrkja og verda ved å reisa oss og venda oss i dei fire himmelretningane.

Kyrkjelyden reiser seg.

1 | Aust

ML/L | Vi vender oss mot aust og bed for syskena våre der.

Kyrkjelyden vender seg mot aust.

Det kan tennast eit lys mot aust, på ein lysglobe eller på eit bord med fire bønelys.

Vi bed for / om ... / takkar for ...

Her følgjer ei eller fleire bønner som har samanheng med aust.

Den som bed, avsluttar bøna med:

Gud, vi bed.

A | Lat viljen din råda, lat viljen din råda,

lat viljen din råda på jorda, å Gud.

eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden.

2 | Vest

ML/L | Vi vender oss mot vest og bed for syskena våre der.

Kyrkjelyden vender seg mot vest.

Det kan tennast eit lys mot vest, på ein lysglobe eller på eit bord med fire bønelys.

Vi bed for / om ... / takkar for ...

Her følgjer ei eller fleire bønner som har samanheng med vest.

Den som bed, avsluttar bøna med:

Gud, vi bed.

A | Lat viljen din råda, lat viljen din råda,

lat viljen din råda på jorda, å Gud.

eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden.

3 | Sør

ML/L | Vi vender oss mot sør og bed for syskena våre der.

Kyrkjelyden vender seg mot sør.

Det kan tennast eit lys mot sør, på ein lysglobe eller på eit bord med fire bønelys.

Vi bed for / om ... / takkar for ...

Her følgjer ei eller fleire bønner som har samanheng med sør.

Den som bed, avsluttar bøna med:

Gud, vi bed.

A | Lat viljen din råda, lat viljen din råda,
lat viljen din råda på jorda, å Gud.
eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden.

4 | Nord

ML/L | Vi vender oss mot nord og bed for vår eigen del av verda.

Kyrkjelyden vender seg mot nord.

Det kan tennast eit lys mot sør, på ein lysglobe eller på eit bord med fire bønelys.

Vi bed for / om ... / takkar for ...

Her følgjer ei eller fleire bønner som har samanheng med nord.

Den som bed, avsluttar bønna med:

Gud, vi bed.

A | Lat viljen din råda, lat viljen din råda,
lat viljen din råda på jorda, å Gud.
eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden.

Forbønsmodell 5 (bønevandring)

Bønevandringa kan ein ha under forbøna i gudstenesta, eventuelt samtidig med nattverdsmåltidet.

Bønevandringa kan òg utvidast til å bli ei eiga vandregudsteneste.

Undervegs i vandringa bør det vera musikk, gjerne ei veksling mellom instrumentalmusikk og song, anten solosong eller korsong.

Døme på stasjonar i bønevandringa:

Stille bøn ved altarringen – høve til å knela ned i bøn og ettertanke.

Personleg forbøn, eventuelt med handspålegging – på ein stad i rommet der ein kan vera litt for seg sjølv.

Velsigning – den enkelte kan knela medan ein medliturg legg handa på hovudet og velsignar med ei fast formulert velsigning.

Dåpspåminning – ved døypefonten. Den enkelte blir teikna med krossteiknet og høyrer eit lovnadsord.

Bønekrukke – høve til å skriva bønelappar, eventuelt teikna bønner (for born og vaksne som uttrykkjer seg lettare med teikningar enn med ord). Vel gjerne papir i ulike fargar, med opplysning om at dei som skriv på eit ark med ein bestemt farge, ønskjer at bønene blir lesne opp. Bønelappane kan leggjast i krukker og berast fram til altaret når bønevandringa er slutt.

Lystenning – i lysglobe og/eller ein annan stad i rommet.

Skriftemål – dei som ønskjer å få tilsagt forlating for syndene, kan knela ned ved stolar som er sette fram, og sanna syndene sine. Liturgen eller medliturgen legg hendene på hovudet til den som kneler, og seier tilseiingsorda: «Etter vår Herre Jesu Kristi ord og føresegn tilseier eg deg nådig forlating for alle dine synder, i namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande.»

Fotvasking – er mest aktuelt på spesielle gudstenestedagar, som på skjærtorsdag.

Andre element, til dømes knytte til temaet i gudstenesta. Stasjonar som gjev informasjon om og hjelp til fordjuping. Symbolhandlingar, formingsoppgåver og liknande.

Kunstverk som stad for ettertanke og bøn. Gjerne installasjonar eller samtidskunst som ein kan låna eller leiga av kunstnarar.

I gudstenester utan nattverd avsluttast bønemandringa med at ein bed Fadervår som fellesbøn.

I gudstenester der bønemandringa skjer samtidig med nattverdsmåltidet, avsluttar ein vandringa etter at alle har teke imot nattverden, og liturgen ser at det er tid for å avslutta vandringa. Då kan ein bera fram bønekrucker og setja dei på altaret.

Deretter kjem tilseiingsorda i nattverden. Etter desse orda kan eventuelt nokre av bønene lesast (dersom det er opplyst om det på førehand), og det heile kan avsluttast med denne eller ei anna høveleg bøn:

L | I dine hender, Gud, legg vi alt og alle vi no har bede for,
i Jesu Kristi namn.

III. formulerte forbøner

Forbøn 1

ML/L | For di kyrkje på jorda, for fellesskap mellom dei truande og framgang for evangeliet i heile verda bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | For di kyrkje i landet vårt, for biskopen vår og kyrkjelydane våre, for alle dine tenarar og medarbeidarar bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | Om vekst i trua gjennom Ord og sakrament, om truskap i bøn, om tolmod og glede bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | Om fridom og fred i verda, om brød til dei som svelt, om rettferd for flyktningar og forfølgde, og om fellesskap over grensene bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | For vår konge og hans hus, for alle som har leiaransvar mellom oss, bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | For alle sjuke og nedbrotne, for einsame og forlatne, for alle i freisting og fare bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | Om ditt nærvær i all naud, om kraft til å tena og til ein gong å nå

det evige livet bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

Eventuelt kan det følgja stille bøn innleidd med desse orda:

ML/L | Stilt vil vi no leggja fram for deg det kvar av oss har på hjartet.

Stille bøn

ML/L | avsluttar med:

Gud, vi bed.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

Forbøn 2

Allmektige, evige Gud, vi takkar deg

og prisar ditt heilage namn,

for du er god og di miskunn tek aldri slutt.

Vi bed for den verdsvide kyrkja.

Gjev einskap mellom alle truande.

Lat evangeliet ha framgang i alle land.

Sjå i nåde til det folket du gav

dine lovnader i den gamle pakta.

Styrk forkynnara og misjonæra

og alle som strir den gode striden i trua.

(Vi bed for ... *aktuelle bønneemne kan nemnast*)

Hald oss fast i di sanning.

Det bed vi deg om, Gud.

K | Kyrkjelydssvar

Vi bed for kyrkjelyden vår.

Gjev oss mot og vilje til å tena deg.

Styrk oss gjennom Ordet og sakramenta,

så vi får kraft og vilje til å stå saman mot vonde krefter.

Kall konfirmantane våre til eit liv

i tru og teneste.

(Vi bed om ... *aktuelle bønneemne kan nemnast*)

Lei oss ved ditt ord og din visdom.

Det bed vi deg om, Gud.

K | Kyrkjelydssvar

Vi bed for menneske som har det vondt,

for sjuke og einsame,

for heimlause,

for flyktingar og krigsoffer,

for dei som lid urett og er undertrykte,
og for dei som nyleg er komne til landet vårt.
(Vi bed for ... *aktuelle bønneemne kan nemnast*)

Hjelp oss å verna om menneskeverdet
frå livet byrjar til livet endar.

Det bed vi deg om, Gud.

✠ | Kyrkjelydssvar

Vi bed for verda.

Vara alle folk på jorda frå flaum og tørke,
og velsign oss med godt og tenleg vêr.
Gjev oss vilje til å ta vare på jorda du har gjeve oss.
Gjev fred og fridom for folk og nasjonar,
rettferd i samfunn og arbeidsliv,
velsigning over arbeidet vårt,
og evne og vilje til å dela rettferdig.

(Vi bed om ... *aktuelle bønneemne kan nemnast*)

Gjev oss din fred.

Det bed vi deg om, Gud.

✠ | Kyrkjelydssvar

Forbøn 3

Evige Gud, skapar av himmel og jord,
vi takkar og lovprisar deg for all di miskunn mot oss.

Vi bed for ditt skaparverk.

Hjelp oss å forvalta det til beste for kvarandre.

Lei folk og nasjonar til å leva i fellesskap og fred.

Vara vår konge og hans hus.

Gjev visdom og mot til alle som har leiaransvar blant oss.

(Vi bed ... *her kan det koma konkrete bønneemne som har samanheng med temaet*)

Fri oss alle frå misunning og mistenksame blikk,
og hjelp oss til å leva i fred og forsoning.

Gud, vi bed.

✠ | Kyrkjelydssvar

Vi bed for alle som lever i fattigdom.

Ver vern og ly for dei som er på flukt frå krig og katastrofar.

Vi bed om fred for Jerusalem og for alle
som knyter si von til denne byen.

Vi bed for det forsvarsause livet.

Ver nær hos alle som er sjuke, og som treng hjelp.
Vi bed for alle som saknar fellesskap og kjenner seg utestengde.
Hald di vernande hand over barnet i mors liv.
Hjelp dei som blir utsette for vald og overgrep.
(Vi bed ... *her kan det koma konkrete bønner som har sammenheng med temaet*)
Gjer oss til tenarar som kan lytta, lindra og lækja.
Gud, vi bed.

κ | Kyrkjelydssvar

Vi bed for di kyrkje på jorda.
Fyll henne med din Ande.
Vern oss mot vrang lære og død gudsydning.
Ver hos alle som blir forfølgde for ditt namns skuld.
Vi bed for biskopen vår (*namnet kan nemnast*)
og for alle med leiaransvar i kyrkja vår.
Vi bed for kyrkjelyden vår, for gudstjenester og samvær,
for dei som vart døypte / skal døypast i dag (*den/dei døypte blir nemnde med fornamn*),
for foreldra, fadrane og andre som står dei nær.
Vi bed for konfirmantane våre.
Hjelp dei å finna din veg gjennom livet.
Lat dei kjenna seg omslutta av din kjærleik.
(Vi bed ... *her kan det koma konkrete bønner som har samanheng med temaet*)
Gjev oss eit ope sinn i møte med menneske som har ei anna tru eller overtyding,
så vi ikkje fordømmer og snakkar usant om kvarandre.
Gud, vi bed.

κ | Kyrkjelydssvar

Gode Gud, vi bed for dei fellesskapa der vi høyrer til,
kyrkjelyden, familien, vener og grannelag.
Vi bed for barnehagane og skulane våre,
for bedrifter og arbeidsplassar
og for dei som er arbeidslause.
Ver nær hos alle strevar med livet sitt.
(Vi bed ... *her kan det koma bøn for institusjonar i lokalsamfunnet, sjuke- og aldersheimar og liknande, venskapsrelasjonar til menneske og prosjekt i andre land, og andre bønner som har samanheng med temaet*)
Vi bed for heimane våre.

Lat truskap og respekt prega vår omgang med kvarandre.

Forbøna kan avsluttast slik:

Stilt vil vi no leggja fram for deg det kvar av oss har på hjartet.

Gud, vi bed.

κ | Kyrkjelydssvar

Forbøn 4

Far i himmelen.

Takk for at du skapte oss,

og takk for at du skapte jorda vi bur på.

Takk for at du kjenner oss og elsker oss.

Hjelp oss til å ta vare på kvarandre og på alt det du har skapt.

Gud, vi bed.

κ | Kyrkjelydssvar

Kjære Jesus.

Du fann vener du kunne gleda deg saman med

og gråta hos.

Takk for evna vår til venskap.

Hjelp oss å vera til stades for kvarandre.

Lat alle menneske finna nokon dei kan stola på.

Du har vist oss at alle menneske er like viktige

og like verdfulle.

Ver hos alle som lid på grunn uforstand eller vondskap.

Hjelp oss til å kjempa mot undertrykking og urett.

Gud, vi bed.

κ | Kyrkjelydssvar

Gode heilage Ande.

Du viser oss vegen vi skal gå.

Gjev oss vilje og kraft til å gå han.

Gjev oss visdom og styrke, så vi kan stå saman.

Du har kalla oss til å vera di kyrkje.

Kom til oss med dine gåver,

og hjelp til å vera lys og salt i verda.

Gud, vi bed.

κ | Kyrkjelydssvar

IV. litani

Fredslitaniet

Ein kan be ei kort bøn med aktuelle bønneemne etter dette litaniet. Eventuelt kan det avsluttast slik: «Lat oss stilt leggja fram for deg det kvar av oss har på hjartet.»

Litaniteksten kan òg danna mønster for utforming av aktuelle bønner, som kan erstatta enkelte eller alle bønene.

ML | Vi bed om velsigning.

L | Velsigna vere ditt rike, Fader, Son og heilag Ande, no og alltid og i all æve.

A | Amen.

Litaniet kan eventuelt byrja her.

ML | Lat oss be i fred til Herren.

A | Herre, miskunna deg / Kyrie eleison.

ML | Om fred frå det høge og frelse for vår sjel, lat oss be til Herren.

A | Herre, miskunna deg / Kyrie eleison.

ML | Om fred i heile verda, om samhald i Guds heilage kyrkje, og om einskap av alle, lat oss be til Herren.

A | Herre, miskunna deg / Kyrie eleison.

ML | For dette heilage huset og for dei som stig inn i det med tru, vørðnad og gudsfrykt, lat oss be til Herren.

A | Herre, miskunna deg / Kyrie eleison.

ML | For heile Guds folk, for alle tenarane i kyrkja vår, for prestane våre og for biskopen vår (*namn kan nemnast*), lat oss be til Herren.

A | Herre, miskunna deg / Kyrie eleison.

ML | For denne byen/bygda og for alle land og stader, og for dei truande som bur der, lat oss be til Herren.

A | Herre, miskunna deg / Kyrie eleison.

ML | Om tenleg vêr, om rikeleg grøde på jorda og om fredelege tider, lat oss be til Herren.

A | Herre, miskunna deg / Kyrie eleison.

ML | For dei som ferdast til sjøs, på land og i lufta, for dei sjuke og for dei som lid, for fangar og deira frelse, lat oss be til Herren.

A | Herre, miskunna deg / Kyrie eleison.

ML | At vi må bli fridde frå all trengsle, vreide, naud og fare, lat oss be til Herren.

A | Herre, miskunna deg / Kyrie eleison.

ML | Hjelp oss, frels oss, miskunna oss og verna oss, Herre, i din nåde.

A | Herre, miskunna deg / Kyrie eleison.

ML | Lat oss koma i hug dei som var trugne heilt til døden, så vi overgjev oss sjølve og kvarandre og livet vårt til Herren Jesus Kristus.

A | Ja, til deg, vår Herre.

L | For sigeren, æra og makta tilhøyrrer deg, Fader, Son og heilag Ande, no og alltid og i all æve.

A | Amen. / Amen, amen, amen.

Litaniet

Dette mest tradisjonelle litaniet i kyrkja vår vart utforma av Martin Luther, på grunnlag av helgenlitaniet frå mellomalderen. Det har særleg vore knytt til fastetida og bots- og bøneda.

Kyrkjelyden kan syngja heile vers 2 og 8.

I gudstenester med nattverd kan det avsluttande «Å du Guds Lam» utelatast i litaniet.

1

A | Kyrie eleison, Gud Fader, miskunna deg.

Kriste eleison, Herre Krist, miskunna deg.

Kyrie eleison, heilag Ande, miskunna deg.

2

ML/L/A | Gud, vår Far i himmelen,

A | miskunna deg over oss.

ML/L/A | Herre Jesus, verdsens Frelsar,

A | miskunna deg over oss.

ML/L/A | Heilag Ande, vår trøystar,

A | miskunna deg over oss.

3

ML/L | Frå alle synder, frå all villfaring,

frå alt det som vondt er,

A | fri oss, kjære Herre Gud.

4

ML/L | Frå ein vond og brå død, frå krig og undertrykking,

frå ulukker og øydelegging,

A | fri oss, kjære Herre Gud.

ML/L | Frå den evige død,

A | fri oss, kjære Herre Gud.

5

ML/L | For Kristi heilage fødsels skuld,

for hans kross og hans død,

for hans sigerrike oppstode og himmelferd,

i vår lukkelege tid, i vår sorg og vår naud,

i vår siste time og på dommedag,

A | hjelp oss, kjære Herre Gud.

6

ML/L | Styr og lei di heilage kristne kyrkje,
og lat henne sameinast i di sanning.
Gjev kyrkja tenarar som held fast på ditt ord.
Verna oss mot vrang lære og død tru.

A | Høyr oss, kjære Herre Gud.

ML/L | Styrk kyrkjelyden vår med din Ande og di kraft.
Kalla dei villfarne heim att, og lat ditt ord ha framgang på jorda.

A | Høyr oss, kjære Herre Gud.

7

ML/L | Gjev fred og samhald i alle land.
Verna vårt folk og vår konge.
Vara vår jord og velsigna vårt arbeid.

A | Høyr oss, kjære Herre Gud.

ML/L | Hjelp alle som er i naud og fare.
Gjer vel mot dei som gjer vondt mot oss.
Miskunna deg over alle menneske.

A | Høyr oss, kjære Herre Gud.

ML/L | Jesus Kristus, Guds Son.

A | Herre, tak imot vår bøn.

8

ML/L/A | Å du Guds Lam, som ber all verdsens synder,
A | miskunna deg over oss.

ML/L/A | Å du Guds Lam, som ber all verdsens synder,
A | miskunna deg over oss.

ML/L/A | Å du Guds Lam, som ber all verdsens synder,
A | gjev oss din fred.

9

A | Å Herre, høyr vår bøn, og lat vårt rop nå fram til deg. Amen.

I fastetida blir litaniet avslutta med fastekollekten. Ein kan be nokre korte bønner mellom litaniet og fastekollekten. Eventuelt kan bønene avsluttast slik: «Lat oss stilt leggja fram for deg det kvar av oss har på hjartet.»

L/ML | Vi takkar deg, Gud, vår Far,
du som har gjeve oss din einborne Son, Jesus Kristus,
for at kvar den som trur på han,
ikkje skal gå fortapt, men ha evig liv.

Vi takkar deg, Jesus Kristus,
du som har bore syndene våre på din heilage lekam
og sletta ut vår skuld med ditt blod.

Vi takkar deg, heilage Ande,

du som gjev oss denne trua i hjarta våre
at Jesus Kristus er vår einaste redning og frelse.

Gud, gjev oss din nåde, så vi fullt og fast trur
at alle syndene våre er tilgjevne for Jesu Kristi liding
og døds skuld.

Styrk oss ved din heilage Ande, så vi dagleg står imot
synd og freisting og alltid held oss nær til Jesus,
inntil vi ser han andlet til andlet.

Vi bed i Jesu Kristi namn.

✠ | Amen.

V. kyrkjelydssvar

Ulike kyrkjelydssvar finn ein i

Liturgisk musikk for hovudgudstenesta i Den norske kyrkja.

Godkjende salmebøker.

Det digitale gudstenestebiblioteket for Den norske kyrkja.

Organistens gudstjenestebok.

Eventuelle andre kjelder.

kyrkjearsprefasjonar

Liturgen messar eller seier fram kyrkjearsprefasjonen.

Advent

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som du sende til frelse for verda for å oppfylla dei lovnadene du gav folket ditt gjennom profetane. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Jul og Maria bodskapsdag

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som for vår skuld vart menneske for at vi skulle bli dine born, frelste ut av mørkret og inn i ditt underfulle lys. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samsrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Openberringstida

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som openberra din herlegdom for verda, så den som følgjer han, ikkje skal vandra i mørkret, men ha lys og evig liv. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Faste

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som elska oss og gav seg sjølv for oss, så han vart lydig til døden, ja, døden på krossen. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i

himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Påske

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre. Han er det rette påskelam, som har bore våre synder, og ved si oppstode har han sigra over døden. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Helgetorsdag og søndag før pinse

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som fór opp til himmelen og no sit ved di høgre hand. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Pinse

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som sit ved di høgre hand og har sendt Den heilage ande over vitna sine, så ditt folk kan jubla i glede og forkynna dine store gjerningar på mange tungemål. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Treeiningstida

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som du sende til frelse for verda, for at vi ved hans død skulle få forlating for syndene og ved hans oppstode vinna det evige livet. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

eller

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg,

allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre. Han er det levande brødet som kjem ned frå himmelen og gjev verda liv, så den som kjem til han, ikkje skal svelta, og den som trur på han, aldri skal tørsta. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

eller

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som kom til oss med himmelriket og forkynte den glade bodskapen, så syndarar får sitja til bords i ditt rike. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

eller

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som gjorde oss til sine læresveinar og lova å vera med oss alle dagar så lenge verda står. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Helgemessesøndag og martyrdagar

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som var Frelsar og førebilete for alle dine heilage som har fullført løpet og teke vare på trua. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

nattverdsbøner

nattverdsbøn a

Innleiande lovprising

L | messar eller seier fram kyrkjeårsprefasjonen.

A syng | Heilag sanctus

L | Vi prisar deg, heilage Gud, Skapar av himmel og jord, du som har elska verda og gjeve Son din, Jesus Kristus, for at han skulle frelsa oss frå synd og død og vinna deg eit heilagt folk. Vi bed deg: Send din Ande over oss og dine gåver, så vi i tru kan ta imot Jesus Kristus i brødet og vinen.

Innstiftingsorda verba

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av han, så gjer det til minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L | Mysteriet i trua er stort.

A | Kristus døydde. Kristus stod opp.

Kristus skal koma att.

Denne setninga kan leggjast til:

A | Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

L | Nådige Gud, til minne om Son din, han som leid og døydde for oss, feirar vi med glede og takk dette måltidet i trua på hans sigerrike oppstode og himmelferd medan vi ventar på at han kjem att i herlegdom.

Vi bed deg: Fyll oss med din kjærleik, så vi kan kjenna att Kristus i den som svelt og tørstar. Lær oss å elska kvarandre som du har elska oss, og lat oss ein gong samlast hos deg i ditt fullkomne rike.

A | Fadervår

nattverdsbøn b

Innleiande lovprising

L | messar eller seier Vi takkar deg, heilage Gud, ved Son din Jesus Kristus. Han er det evige Ordet, og ved dette Ordet skapte du alt. Då tida var inne, sende du han til verda som frelsar og frigjerar. Difor prisar vi deg, saman med alle dine heilage i himmelen og på jorda:

A syng | Heilag sanctus

L | Vi lovar deg Gud, og takkar deg for Son din, Jesus Kristus. Ved Andens kraft vart han fødd av Maria møy. Han levde under same kår som oss og enda sitt liv då han strekte hendene ut på krosstreet. Slik gjorde han døden til inkjes, braut vondskapens lekkjer og openberra for oss oppstoda av lekamen.

Difor minnest vi hans død og oppstode når vi kjem fram for deg med desse gåvene. Vi bed deg: Send din heilage Ande over dei, så dei for oss blir brødet til liv og begeret til frelse.

Innstiftingsorda verba

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av han, så gjer det til minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L | Mysteriet i trua er stort.

A | Kristus døydde. Kristus stod opp.

Kristus skal koma att.

Denne setninga kan leggjast til:

A | Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

L | Lat alle som får del i brødet og vinen, sameinast til eitt. Fyll oss med din heilage Ande og grunnfest oss i sanninga, så vi kan prisa deg og leva til di ære.

A | Fadervår

nattverdsbøn c

Innleiande lovprising

L | messar eller seier Å, for eit djup av rikdom og visdom og kunnskap hos deg, Gud! Himmelen fortel om din herlegdom, og jorda vitnar om dei verk dine hender har gjort. Saman med dei truande gjennom alle tider vil vi prisa ditt heilage namn:

A syng | Heilag sanctus

L | Heilag og miskunnsam er du, Gud,
som ikkje vende deg bort då mennesket synda,
men gav lovnaden din til Abraham om velsigning
for alle folkeslag.

Mektig og trufast er du, som sette folket ditt fri frå trældom,
og fornya lovnaden gjennom profetane.

Då tida var inne, sende du Son din, fødd av Maria,
for å kjøpa oss fri og gje oss retten til å vera dine born.

Ved hans død på krossen forsona du alt med deg sjølv og skapte fred,
og ved hans oppstode vart døden overvunnen.

Vi bed deg: Send din Ande over oss og dine gåver.

Samein oss i trua på din nåde, så vi kan ta imot Jesu lekam og blod til
forsoning og fred,
og forkynna hans død til han kjem.

Innstiftingsorda verba

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød,
takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et!

Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om
meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk
alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for
dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av han, så gjer det til
minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L | Mysteriet i trua er stort.

A | Kristus døydde. Kristus stod opp.

Kristus skal koma att.

Denne setninga kan leggjast til:

A | Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

L | Evige Gud, saman med alt som er skapt, ventar vi med lengsel på å

bli frigjorde frå det forgjengelege og få del i den fridomen som dine born skal eiga i herlegdomen. Frå deg og ved deg og til deg er alle ting. Deg vere ære i all æve!

A | Fadervår

nattverdsbøn d

Innleiande lovprising

L | messar eller seier fram kyrkjeårsprefasjonen.

eller

Vi lovprisar deg, evige Gud,
du som har skapt verda og alt som er i henne.
Det er i deg vi lever, rører oss og er til.
Saman med din kyrkjelyd i himmelen og på jorda
lovsyng vi ditt heilage namn:

A syng | Heilag sanctus

L | Vi takkar deg, all miskunns kjelde. Du sende Son din. Han vart krossfest og stod opp frå dei døde. Han opna skriftene og openberra seg for venene sine då han braut brødet og gav dei. No bed vi deg: Lat din Ande koma over oss og dine gåver, så auga våre blir opna, og vi kjenner han att som vår krossfeste og oppstadne Frelsar.

Innstiftingsorda verba

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av han, så gjer det til minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L | Mysteriet i trua er stort.

A | Kristus døydde. Kristus stod opp.

Kristus skal koma att.

Denne setninga kan leggjast til:

A | Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

L | Heilage Gud, gjev oss brennande hjarte, så vi i undring og glede tek

vare på ordet ditt og viser miskunn mot den som lid. Bli hos oss, også når vi tvilar og sørgjer. Gå med oss, inntil sakn og smerte har vike for evig jubel og lovsong.

A | Fadervår

nattverdsbøn e

Innleiande lovprising

L | messar eller seier fram kyrkjeårsprefasjonen.

eller

L | Vi takkar deg, gode Gud, du som held himmel og jord i dine hender. Saman med englane og di kyrkje i himmelen og på jorda lovprisar vi ditt heilage namn:

A syng | Heilag sanctus eller ein annan lovsong.

L | Heilage Gud, du har skapt oss i ditt bilete og gjeve oss livet i gåve. Vi takkar deg for Jesus Kristus, verdsens frelsar. Han døydde og stod opp att, så vi ved trua på han får tilgjeving for syndene og evig liv. Vi takkar deg for dåpen, der vi blir fødde på nytt, og for nattverden, der du samlar oss som din store familie.

Vi bed deg: Send din Ande over oss og over dine gåver. Gjer oss til eitt med kvarandre og med Jesus Kristus.

Innstiftingsorda verba

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av han, så gjer det til minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L | Mysteriet i trua er stort.

A | Kristus døydde. Kristus stod opp.

Kristus skal koma att.

Denne setninga kan leggjast til:

A | Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

L | Gud, ta oss alle i din fann, slik ei kjærleg mor samlar borna sine om

seg. Gjev oss å elska kvarandre, slik du elsker oss. Lat dei små bli lyfte opp og dei svoltne bli metta med gode gåver.

Liturgen og/eller eitt eller fleire born seier:

Saman med alle dine born bed vi den bøna Son din har lært oss.

A | Fadervår

nattverdsordning for særskilde høve

Denne ordninga kan brukast på hovudgudstenester som er særleg tilrettelagde for born og unge, og på temagudstenester. Når hovudgudstenesta blir feira som høgmesse, bruker ein ikkje denne ordninga.

Salme / Førebuing av måltidet

Sjå ledd 18 og 19 i Ordning for hovudgudsteneste.

Helsing

L | Lat oss lovprisa Gud.

Kyrkjelyden reiser seg.

K | Takk og ære høyrer Gud til, i all æve.

eller

L | Lat oss lovprisa Gud.

Kyrkjelyden reiser seg.

ML | Gud vil vi takka og æra.

K | Gud vil vi takka og æra.

Heilag sanctus

eller ein annan lovsong

Nattverdsbøn med innstiftingsorda verba

Ei av desse bønene:

L | Gode Gud, vi takkar deg for din herlegdom som er breidd ut over himmel og jord. Gjennom dåpsvatnet fridde du oss ut frå mørkrets makt og gav oss del i Jesus Kristus, Son din. No bed vi deg: Send din Ande over oss og dine gåver, så vi får kraft til å leva og frimod til å tru.

eller

L | Trufaste Gud, vi vil prisa deg så lenge vi lever, og lovsyngja namnet ditt til evig tid. Vi takkar deg for at du sende Son din Jesus Kristus til

frelse for verda. Ved hans død får vi tilgjeving for syndene våre, og i hans oppstode kan vi leva det nye livet. No bed vi deg: Send din Ande over oss og dine gåver, så dei blir eit teikn for von i våre liv.

eller

L | Vi lovsyng deg, Gud, som skapte himmelen og jorda.

Du omfamnar oss med din kjærleik og di omsorg.

Takk for frelsa du har gjeve oss gjennom Jesus Kristus. Vi bed deg:

Send din Ande over oss og dine gåver.

Deretter følger:

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av han, så gjer det til minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L | Mysteriet i trua er stort.

A | Kristus døydde. Kristus stod opp.

Kristus skal koma att.

Denne setninga kan leggjast til:

A | Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

A | Fadervår

Dette leddet kan utelatast i denne korte nattverdsordninga:

Fredshelsing

L | Guds fred vere med dykk.

K | Guds fred vere med deg.

For ei meir utførleg fredshelsing, sjå Rettleiing til hovuddelane i gudstenesta, side 8.46.

Utdeling

Utdelingsorda lyder slik:

Dette er Jesu lekam.

Dette er Jesu blod.

eller

Kristi kropp, gjeven for deg.

Kristi blod, utrent for deg.

Etter utdelinga seier liturgen:

L | Den krossfeste og oppstadne Jesus Kristus har no gjeve oss sin heilage lekam og sitt dyre blod som han gav til soning for alle våre synder.

K eller L | Han styrkje oss og halde oss oppe i ei sann tru til det evige livet.

L | kan leggja til Fred vere med dykk.

Avslutning av måltidet

Her kan det koma ei av takkebønene side 2.21–2.22, ei som er lokalt utforma, eller ei anna høveleg takkebøn.

velsigningsord og utsendingsord

velsigningsord

Normalt bruker ein den aronittiske velsigninga i hovudgudstenestene i kyrkjelyden, og alltid når gudstenesta blir feira som høgmesse.

I gudstenester der det er ønskjeleg ut frå eit spesielt tema eller fokus, kan eitt av alternativa til velsigning nedanfor brukast, eventuelt andre høvelege velsigningsord.

1

Den apostoliske velsigninga kan brukast i gudstenester der ho ikkje har vore brukt som inngangsord.

L | Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærleik og Den heilage andens samfunn vere med dykk alle! □

K | Amen.

2

Kan syngjast eller lesast.

A | Velsign oss, Gud Fader. Velsign oss, Guds Son.
Velsign oss, Guds heilage Ande. Amen.

3

L | Velsigninga frå Gud, vår skapar,
Jesus Kristus, vår frigjerar,
og Den heilage ande, vår livgjevar,
vere med dykk alle. +

K | Amen.

utsendingsord

Som alternativ til utsendingsorda i Ordning for hovudgudsteneste (sjå side 2.23) kan eit anna høveleg utsendingsord brukast. Det kan eventuelt òg formulerast egne utsendingsord.

Korte utsendingsord kan eventuelt innleiast med eit bibelord, i samsvar med dagens tekstar eller tema.

Nokre døme:

Gud gav oss ikkje ei ånd som gjer motlaus; vi fekk Anden som gjev kraft, kjærleik og visdom. [2 Tim 1,7](#)

Gå i fred.

Guds fred, som går over all forstand,
skal vara dykkar hjarte og tankar i Kristus Jesus. [Fil 4,7](#)

Gå i fred.

Kristus seier: «De har ikkje valt ut meg, men eg har valt ut dykk og sett

dykk til å gå ut og bera frukt, ei frukt som varer». Joh 15,16
Gå i fred.

liturgiske tekstar på samiske språk og på kvensk

nordsamisk

Inngangsord

Nådehelsing

Ráhkis searvegoddi. Árbmu lehkos dinguin ja ráfi Ipmilis,
Áhčisteamet. ja Hearrás Jesus Kristusis.

I namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande
Áhči ja Bártni ja Bassi Vuoiŋŋa nammii.

Kyrie

Kyrie eleison, Ipmil Áhččámet árpmit min.
Kriste eleison, Hearrámet Kristus árpmit min.
Kyrie eleison, Bassi Vuoiŋŋa árpmit min.

Den apostoliske truvedkjenninga

Mun oskkun Ipmil Áhččái, buotveagalažžii,
almmi ja eatnama sivdnideaddjái.

Mun oskkun Jesus Kristusii,
Ipmila áidnoriegádan Bárdnái, min Hearrái,
guhte sahkanii Bassi Vuoiŋŋas,
riegádii nieiddas Márjjás,
givssiduvvui Pontius Pilatusa áiggi,
russiinávlejuvvui, jámii ja hávdáduvvui,
njejai jábmiid riikii,
bajásčuožžilii jábmiid luhtte goalmmát beaivvi,
manai bajás albmái,
čohkká Ipmila, buotveagalaš Áhči, olgeš gieda bealde,
máhccá doppe dubmet elliid ja jábmiid.
Mun oskkun Bassi Vuoiŋŋii,
bassi oktasaš girku,
bassi olbmuid searvevuoda,

suttuid ándagassii addojumi,
oačči bajásčuožžileami
ja agálaš eallima.
Amen.

Fadervår

Áhčči min, don guhte leat almmis.
Basuhuvvos du namma.
Bohtos du riika.
Šaddos du dáhttu
mo almmis nu maddái eatnama alde.
Atte midjiide odne min beaivválaš láibámet.
Ja atte midjiide min suttuideamet ándagassii,
nugo maddái mii ándagassii addit min velggolaččaidasamet.
Ja ale doalvvo min geahččalusa sisa,
muhto beastte min bahás eret.
Dasgo du lea riika ja fápmu ja gudni agálašvuhtii.
Amen.

Nattverd

Utdelingsord

Dát lea Jesusa rumaš.

Dát lea Jesusa varra.

Tilseiingsord etter utdelinga

Russiinárvlejuvnon ja bajásčuožžilan Jesus Kristus lea dál addán
didjiide (midjiide) bassi rupmašis ja varas, man son attii lonástussan
buot din (min) suttuid ovddas. Son nannešii ja bisuhivččii din (min)
duohta oskkus agálaš eallimii. Ráfi lehkos dinguin.

Velsigninga

Herrá buressivnidivččii du ja várjalivččii du.

Herrá divttášii muođuidis čuovgat du badjeli
ja livččii dutnje árbmugas.

Herrá bajidivččii čalmmiidis du ala
ja attášii dutnje ráfi. +

sørsamisk

Inngangsord

Nådehelsing

Jupmele dijjine åarmehke lea jìh raeffiem dijjese vadta.

I namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande

Jupmel Aehtjien, Baernien jìh Aejlies Voejkenen nommesne.

Kyrie

Kyrie eelejsån, Jupmel Aehtjie, aarmodh.

Kriste eelejsån, Kristuse åejvie, aarmodh.

Kyrie eelejsån, Aejlies Voejkene, aarmodh.

Den apostoliske truvedkjenninga

Manne Jupmel Aahtjan jaahkam,

faamoehkommes, Elmien jìh eatnemen sjugniedæjjese.

Manne Jeesus Kristusasse jaahkam,

Jupmelen aajnege baarnan, mijjen åajvan

gie Aejlies Voejkenen baaktoe åadtjine sjìdti,

Maarja niëjtete reakasovvi,

Pontius Pilatusen baelien njåvtasovvi,

kroessese noeresovvi, jeemi jìh kroeptese biejesovvi,

våålese jaemedede-rìjhkese vöölki,

gåalmeden biejjien jaemiedistie tjuedtjeli,

bæjjese Alman vöölki,

Jupmelen, faamoehkommes Aehtjien,

åelkies bielesne tjahkan,

gubpede vihth edtja bäästede båtedh,

jielije jìh åemie almetjidie dööpmedh.

Manne Aejlies Voejkenasse jaahkam,

gærhkoen aejlies ektievoetese,

aejlies almetji tjåanghkenæmman,

sådtoej luejhtiemasse,

åedtjien tjuedtjælæmman jìh ihkuve jieliemasse.

Aamen.

Fadervår

Mijjen Aehtjie guhte leah Elmie-rïjhkesne.
Baajh dov nommem aejliestovvedh.
Baajh dov rïjhkem båtedh.
Baajh dov syhtedem eatnamisnie sjïdtedh
guktie Elmie-rïjhkesne.
Vedtieh mijjese daan biejjien
mijjen fierhten-beajjetje laejpiem.
Luejhtieh mijjeste maam mijjeh meadteme
guktie mijjeh luejhtebe
dejstie guhth mijjese meadteme.
Aellieh luejhtieh mijjem giëhtjelimmiej sïjse,
vaallah vaarjelh mijjem bahheste.
Juktie rïjhke lea dov,
faamoe jïh earoe ihkuven aajkan. Aamen.

Nattverd

Utdelingsord

Altern. I:

Daate lea Jeesusen åedtjie

Daate lea Jeesusen vïrre

Altern. II:

Daate lea Jeesusen åedtjie mij dutnjien vadtasåvva

Daate lea Jeesusen vïrre mij dov gielhtie galki

Tilseiingsord etter utdelinga

Jeesus Kristuse gie kroessese noeresovvi jïh jaemiedistie tjuedtjieli, lea
altese aejlies åedtjiem jïh vïrrem dijje (mijjese) vadteme sådtojste
gorredovvedh. Jeesuse dijje (mijjese) faamoem vadta jïh dijje
(mijjem) saetnies jaahkosne vaarjele ihkuve jieliemasse. Raeffie
dijje!

Velsigninga

Jupmele datnem bueriesjugnehte jïh datnem vaarjele.

Jupmele jïjtse ååredæjjine dutnjien tjuavka

jïh dutnjien åårmehke orre.

Jupmele jïjtse ååredæjjine dov gåajkoe jårra

jïh dutnjien raeffiem vadta. +

lulesamisk

Inngangsord

Nådehelsing

Ármmo ja ráfe Jubmelis, Áhtjestimme ja Hærrá Jesus Kristusis.

I namnet át Faderen og Sonen og Den heilage ande

Áhtje ja Bárne ja Ájlis Vuojññanisá namán.

Kyrie

Kyrie eleison, dán Áhtjtáma, gulldala.

Kriste eleison, Kristus Hærráma, gulldala.

Kyrie eleison, gulá, Ájlis Vuojññanis.

Den apostoliske truvedkjenninga

Mán jáhkáv Jubmel Áhtjtáj, gájkvæksásij,
alme ja ednama sjivnnjediddjáj.

Jáhkáv Jesus Kristusij,

suv ájnnariegádim Bárnnáj, mijá Hærráj,

guhti Ájlis Vuojññanisás sahkanij,

niejdda Marias riegádij,

Pontius Pilatusa vuolen vájveduváj,

ruossinávlliduváj, jámij ja hávddáduváj,

jábbmegij rijkkaj luojtádij,

goalrát bieje jábbmegij lussta tjuodtjelij,

almmáj vuolgij,

gájkviekses Jubmel Áhtje oalges bielen tjáhkkåhime,

dåppelt vas boahtemin viessojt ja jábbmegijt duobbmitjit.

Jáhkáv Ájlis Vuojññanissaj,

ájlis aktisasj girkkuj,

ájllisij sebrudahkaj,

suttoj ándagisluojttemij,

jábbmegij tjuodtjelibmáj ja ihkeven iellemij.

Amen.

Fadervår

Áhtje mijá guhti le almen.

Ájlistuvvus duv namma.
Båhtus duv rijkka.
Sjaddus duv sidot
gåk almen, náv aj ednamin.
Vatte midjij uddni mijá bæjvvásasj lájbev.
Ja luojte midjij suttojdimme ándagis,
náv gåk mij aj luojttep mijá velgulattjajda.
Ja ale mijáv gæhtjalibmáj lájddi,
ájnat várjjala mijáv bahás.
Juhte duv le rijkka ja fábmo
ja herlukvuohta ihkeven ájggáj.
Amen.

Nattverd

Utdelingsord
Dát le Jesusa rumáj.
Dát le Jesusa varra.
Tilseiingord etter utdelinga
Ruossinávllidum ja bajástjuodtjelam Jesus Kristus le dal didjij (midjij)
vaddám ietjas ájlis rubmahav ja varáv mav sán såbadussan vattij dijá
(mijá) suttoj ávdås. Sán gievrrodus dijáv (mijáv) ja várjjalus dijáv
(mijáv) duodalasj jáhkon ihkeven iellemij. Ráfe lehkus dijájna.

Velsigninga

Hærrá buorrissjivnnjedus duv ja várjjalus duv.
Hærrá, tjuovggijus árudijás dunji ja árrus dunji ármmogis.
Hærrá járggálus árudijás dunji ja vaddus dunji ráfev.
Amen.

kvensk

Inngangsord

Nådehelsing
Rakas seurakunta.
Armo olkhoon teile
Ja rauha Jumalalta, meiðän Isältä,
Ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.

I namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage Ande
Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimheen.

Kyrie

Kyrie eleison, Jumala meiðän Isä, armatta minnuu.

Kriste eleison, Herra Kristus, armatta minnuu.

Kyrie eleison, Pyhä Henki, armatta minnuu.

Den apostoliske truedkjeninga

Mie uskon Jumalhaan,
kaikkivalttihaasheen
taivhaan ja mailman luojhaan.

Mie uskon Jeesuksheen Kristuksheen,
Jumalan ainutsyntyisheen Poikhaan,
meiðän Herrhaan,
sikkiintyny Pyhän Hengen kautta,
jonka Neittyt Maaria synnytti,
piinattu Pontius Pilatuksen alla,
risthiinnaulittu, kuollu ja hauðattu,
meni kuolemanvaltakunthaan,
nousi ylös kolmantena päivänä,
meni taivhaasheen,
istuu Jumalan kaikkivalttihaan
Isän oikeela puolela
ja tulee takasin tuomitemhaan elläävii ja kuolheita.

Mie uskon Pyhhään Henkheen,
pyhhään tavalisheen kirkhoon,
pyhhiin valtakunthaan,
synttiin antheeksi antamisheen,
ruumhiin ylösnousemisheen,
ja ikuisheen elämhään.
Aamen.

Fadervår

Isä meiðän, joka olet taivhaassa.
Pyhitetty olkhoon sinun nimi
Likenytkhөөn sinun valtakunta
Tapattukhoon sinun tahto

Niin maassa, niinko taivhaassaki
Anna meile tänä päivänä meiðän jokapäiväisen leivän
Ja anna meile meiðän synnit antheeksi
Niinko metki annama antheeksi meiðän velvolisile
Ja älä johðata meitä kiussauksheen
Mutta päästä meiðät pahasta
Sillä sinun oon valtakunta,
voima, ja kunnia
ijänkaikkisesti
Aamen.

Nattverd

Utdelingsord

Tämä oon Jeesuksen ruumis.

Tämä oon Jeesuksen veri.

Tilseiingsord etter utdelinga

Risthiin naulittu ja ylösnoussu Jeesus Kristus

oon nyt antanu meile oman pyhän ruumhiin ja veren

mikkä hän antoi meile meiðän synttiin sovitukseksi

Hän vahvistakhon meiðät ja pitäkhöön meiðät toðelisessa uskossa
ijänkaikkisheen elämhään.

Rauha olkohon teiðän kansa.

Velsinga

Herra siunatkhoon sinnuu ja varjelkhoon sinnuu!

Herra antakhoon ittensä kasvot loistaa sinun yli ja olkohon sinule
armolinen!

Herra kääntäkhöön kasvot sinun pääle ja antakhoon sinule rauhan! +

Aamen.

hovudgudsteneste på særskilde dagar i kyrkjeåret

Adventstida

I advents- og juletida kan det vera aktuelt å bruka lyssymbolikk som liturgisk verkemiddel. Når lysmesse eller lysgudsteneste ikkje blir halden som hovudgudsteneste, kan slik gudsteneste vera ei fritt oppbygd temagudsteneste.

På hovudgudstenesta i adventstida kan det vera ein adventskrans med fire lys, samtidig som ein syng dei aktuelle versa av ein høveleg adventssalme. Dette kan gjerast på plassen for inngangssalmen, eller som eit sjølvstendig innslag etter samlingsbøna.

Julaftan

Gudsteneste på julaftan kan leggjast opp etter strukturdøme 4, side 2.25, «Forenkla gudsteneste utan nattverd».

1. juledag

På høgtidsgudstenesta juledag bruker ein gjerne:

- Dagens bøn som samlingsbøn.
- Gloria med laudamus.
- Høgtidsvers i innleiingsdelen av preika, «I dag er født ein frelsar stor», eller eit anna høveleg vers.
- Nicenum som truedkjening.

2. juledag

På Stefanusdagen kan ein bruka ei lokalt utforma forbøn som legg vekt på temaet «menneske som blir forfølgde for si tru» (jf. temaområda under «Forbøn», side 2.45), eller eit ferdig utforma litani for dei forfølgde.

Samefolkets dag (6. februar)

Samefolkets dag kan markerast i ei eiga gudsteneste på sjølve dagen eller i samband med hovudgudstenesta på den søndagen som ligg nærast.

Aktuelle enkeltpersonar eller samiske miljø i lokalsamfunnet bør trekkjast inn i førebuinga og gjennomføringa av gudstenesta.

Lokale forhold avgjer korleis ein legg gudstenesta opp, og kor mykje ein bruker grad samisk språk. Teamet for dagen kan få nedslag i salme- og tekstval, preike, forbøn, musikk, symbolhandlingar osv. Som eit minimum bør det syngjast eit samisk kyrie, og dagen bør vera eit tema i forbøna.

Eit utval liturgiledd og salmar på nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk finst både i Ordning for hovudgudsteneste og i salmeboka.

Fastegudsteneste

Fastegudsteneste kan ein halda på kvardagar, helst onsdag eller fredag, i tida frå oskeonsdag til onsdag i den stille veka. Det er ønskjeleg at det blir halde gudsteneste på oskeonsdag.

Ein tilrår at gudstenestene blir lagde opp etter strukturdøme 2, side 2.25, «Forenkla gudsteneste med nattverd».

Som forbøn kan ein bruka Litانيت (sjå side 2.62) eller ei anna høveleg forbøn i litaniform.

Hovudgudstenester i fastetida

Lovsong Gloria kan utelatast i hovudgudstenester i fastetida, med unnatak når det gjeld Maria bodskapsdag.

Som forbøn kan Litانيت og fastekollekten (sjå side 2.62) brukast. Det kan vera høve til stille bøn, og/eller ein kan be korte, lokalt utforma bøner før fastekollekten.

Forsakinga kan brukast saman med truvedkjeninga også når det ikkje er dåp – med denne innleiinga: «Lat oss vedkjennast forsakinga og trua, slik det lyder ved den heilage dåpen.»

Som innleiing til velsigninga kan ein bruka «Herren vere med dykk / Og med deg vere Herren» eller «Ta imot velsigninga».

Skjærtorsdag

Dagens hovudgudsteneste med nattverd kan haldast om kvelden.

Når gudstenesta tek slutt, kan ein dekkja av altaret (ta bort

altarutstyret).

Langfredag

Ein les lidingshistoria (i rekkjefølgja i Bibelen, år for år: Matteus, Markus, Lukas, Johannes) – sjå Tekstboka.

Det kan haldast ei kort preike eller ein tekstmeditasjon. Eventuelt kan preika erstattast av stille, til ettertanke og bøn.

Altaret kan vera dekkja av.

Påskentatt

Liturgien i Gudstenestebok for Den norske kyrkja (1977–1992), del I, kan brukast.

Påskedag

På høgtidsgudstenesta påskedag bruker ein gjerne:

- Dagens bøn som samlingsbøn.
- Gloria med laudamus.
- Høgtidsvers i innleiingsdelen av preika, «Han er oppstaden, dyre ord!», eller eit anna høveleg vers.
- Nicenum som truedkjenning.

Der forholda ligg til rette for det, kan høgmessa denne dagen avsluttast slik:

Etter tre gonger tre klokkeslag går kyrkjelyden ut under postludiet, eventuelt medan klokkene kimar, og samlar seg på kyrkjegarden, eventuelt på kyrkjebakken. Der syng ein nokre vers av ein høveleg påskesalme.

1. mai

Gudsteneste på 1. mai kan leggjast opp etter strukturdøme 2 eller 3, side 2.25, «Forenkla gudsteneste med nattverd» eller «Gudsteneste utan nattverd».

Som forbøn kan ein ha ei lokalt utarbeidd bøn med vekt på desse temaområda: «Folk og nasjonar i verda» og «Vårt eige land og folk» (sjå temaområda under Forbøn, side 2.45).

17. mai

Gudsteneste på 17. mai kan leggjast opp etter strukturdøme 4, side 2.25, «Forenkla gudsteneste utan nattverd».

Som forbøn kan ein ha ei lokalt utarbeidd bøn med vekt på desse temaområda: «Folk og nasjonar i verda» og «Vårt eige land og folk» (sjå temaområda under Forbøn, side 2.45).

Pinsedag

På høgtidsgudstenesta pinsedag bruker ein gjerne:

- Dagens bøn som samlingsbøn.
- Gloria med laudamus.
- Høgtidsvers i innleiingsdelen av preika, «Du loge av Guds kjærleiks eld», eller eit anna høveleg vers.
- Nicenum som truvedkjenning.

Sankthans (jonsok)

Gudsteneste på sankthans kan leggjast opp etter strukturdøme 2 eller 3, side 2.25, «Forenkla gudsteneste med nattverd» eller «Gudsteneste utan nattverd».

Olavsdagen (olsok)

Gudsteneste på Olavsdagen kan leggjast lagd opp etter strukturdøme 2 eller 3, side 2.25, «Forenkla gudsteneste med nattverd» eller «Gudsteneste utan nattverd».

Mikkelsmess (erkeengelen mikael og alle englars dag)

I kyrkjelydar som gjer vedtak om det, kan mikkelsmess markerast anten på ei kveldsgudsteneste 29. september eller på høgnessa søndagen som ligg nærast den dato.

Tema som ein kan leggja vekt på denne dagen:

- Den kosmiske striden mellom gode og vonde makter.
- Den kristologiske forankringa av kampen mot og sigeren over det vonde.
- Erkeengelen Mikael og hans rolle.
- Englane som Guds tenarar som blir sende til vår hjelp.

Preget på denne dagen bør særleg koma til uttrykk i salmeval, preike

og utforming av forbøna.

Ulike sider ved tema for dagen gjer at det høver særleg godt for born og unge å delta. Det kan til dømes vera prosesjon med born som ber bilete av englar eller englar dei sjølve har laga. Englane kan plasserast i koret eller hengjast opp i snorer i kyrkjerommet. Dramatiserande innslag kan byggja på bibelske forteljingar om møte med englar.

I kyrkjer som har utsmykking med englemotiv, kan ein når forholda ligg til rette for det, ha vandring i kyrkjerommet til desse stadene.

Haustattakkefest

Det kan vera naturleg at born deltek på ein særleg måte og set sitt preg på denne gudstenesta.

I samband med inngangsprosesjonen kan noko av grøda frå jorda berast fram.

Aktuelle grupper og organisasjonar i lokalsamfunnet kan trekkjast inn både i førebuinga og i gjennomføringa av gudstenesta.

Bots- og bønedag

Gudstenesta denne søndagen kan feirast som høgmesse. Litaniet (sjå side 2.62) kan brukast som forbøn, og forsakinga kan vera med før truvedkjenninga.

Helgemessesøndag

Til hovudgudstenesta eller eiga minnegudsteneste kan ein invitera dei som har mist ein av sine kjære dette året.

Dei som har gått bort det siste året, kan minnast ved at ein tenner lys for kvar enkelt, og/eller at det blir høve for alle som er på gudstjenesta, til å tenna lys på lysgloben eller ein annan lystenningsstad.

Hovudgudstenester med særleg fokus på trusopplæring

Det er naturleg at alle tiltak i trusopplæringa i kyrkjelyden har tilknytning til gudstenestelivet. Det inneber at born og unge som ein del av si trusopplæring òg får høve til å vera medliturgar på hovudgudstenestene i kyrkjelyden.

Dei ulike fasane eller aldersgruppene i trusopplæringa bør òg knytast til nokre gudstenester som born og unge kan vera med og setja sitt preg

på. Det gjeld mellom anna gudstenester med utdeling av bøker eller anna opplæringsmateriell til bruk i trusopplæringstiltaket.

Utdelinga kan ein ha etter preika og truvedkjeninga, eller på ein annan høveleg stad i gudstenesta.

Gudstenester i konfirmasjonstida

Gudsteneste med presentasjon

I byrjinga av konfirmasjonstida blir konfirmantane presenterte for kyrkjelyden i ei gudsteneste. Lokale forhold avgjer korleis denne gudstenesta skal leggjast opp.

Heile gudstenesta skal vera prega av at konfirmantane er til stades.

Presentasjonen av konfirmantane kan ein ha på ulike stader i gudstenesta, til dømes etter salmen etter truvedkjeninga (ledd 15) eller i inngangsdelen av gudstenesta. I samband med presentasjonen kan det vera lystenning eller andre enkle symbolhandlingar.

«Bøn for konfirmantane» (sjå www.kirken.no) eller ei lokalt utforma forbøn kan brukast der forbønene har sin plass.

Nokre av leiarane for konfirmantarbeidet kan delta som medliturgar under bøna for konfirmantane og også elles i gudstenesta.

Konfirmasjonsgudsteneste med forbøn for den enkelte

Konfirmasjonstida blir avslutta med konfirmasjonsgudstenesta.

Heile gudstenesta skal vera prega av at konfirmantane er med.

Samlingsbøna og/eller syndsvedkjeninga kan ein utforma i samarbeid med konfirmantane.

Orddelen i gudstenesta kan kortast ned til éi eller to tekstlesingar.

Truvedkjeninga og forsakinga seier ein fram etter preika under leddet Påminning om dåpen.

Ledd 17 Forbøn blir erstatta med ledd 14 a,b,c i Gudstenestebok for Den norske kyrkja (1977–1992), del II.

Under prosesjonen kan det ringjast med alle klokkene.

Den forrettande presten kan bera messehakel ved prosesjonen og under altartenesta.

Hovudgudstenesta som temagudsteneste

Når ein feirer hovudgudstenesta som temagudsteneste, kan ein knytta det til dei temadagane som er nemnde i Tekstboka. Ein kan også ha tema som diakoni og misjon, eller andre tema som er naturleg ut frå lokale tilhøve.

Temagudstenester kan leggjast opp etter strukturdøme 1 og 2, side

2.25, Høgmesse eller Forenkla høgmesse.

Temaet bør setja sitt preg på heile gudstenesta: salmeval, samlingsbøn, tekstlesingar, preike, forbøn, offerføremål, eventuelle symbolhandlingar, spesielle innslag, som drama, dans og musikk, og anna.

Gudstenesta legg ein opp og gjennomfører så langt det lèt seg gjera, i samarbeid med grupper og organisasjonar som har eit særleg engasjement i forhold til det aktuelle temaet.

Når det er nattverd, bruker ein ei av dei godkjende nattverdsordningane. Om ein vil tilpassa ordninga for nattverd til ei særskild gudsteneste, kan «Nattverdsordning for særlege høve» brukast, med den opninga som der finst til å tilpassa ordninga til situasjonen og temaet i gudstenesta.

kjelderegister

- samlingsbøn 1: Omarbeidd etter inngangsbøn frå Danmark, Holger Lissner. © Holger Lissner ved Kyrkjerådet.
- Samlingsbøn 2: Omarbeidd etter kollektbøn for 13. søndag etter pinse (Høgmessa 1977).
- Samlingsbøn 3 er ei omarbeiding av klokkarbøna frå høgmessa 1685–1977.
- Samlingsbøn 6: Omarbeidd etter opningsord og dåpspåminning i ordninga Familiemesse (Kyrkjerådet / Verbum forlag 2003).
- Samlingsbøn 7: Omarbeidd etter «Femteiknsbøna». Frå Døvekyrkja i Noreg.
- Kyrielitani 1: Etter oldkyrkjelege bønner ved Trond Kverno. Copyright © Norsk Musikkforlag AS, Oslo. Trykt med tillatelse.
- Lovsong 1: «Vi lovar, prisar, tilbed deg». T: Nicolaus Decius 1523. O: til dansk 1529. M.B. Landstad 1861 / Arve Brunvoll 1978. © Arve Brunvoll ved Kyrkjerådet.
- Lovsong 4: T: Korversa Heidi Strand Harboe 2008. © Kyrkjerådet.
- Lovsong 5: T: Olov Hartmann omkring 1970. O: Sven Aasmundtveit 2008. © Sven Aasmundtveit.
- Fredslitaniet: T: Frå oldkyrkja.
- Litaniet: T: hos Martin Luther 1528.
- Nattverdsbøn a: Frå høgmessa 1977 (omarbeidd).
- Nattverdsbøn b: Etter Hippolyt (200-talet).
- Nattverdsbøn c: Byggjer på paulinske tekstar.
- Nattverdsbøn d: Byggjer på Emmaus-forteljinga (Luk 24).
- Nattverdsbøn e: Omarbeidd etter ordninga Familiemesse (Kyrkjerådet / Verbum forlag 2003).
